

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษานำเสนอผลงาน เรื่องความพร้อมของราชการส่วนภูมิภาคในการจัดการความมั่นคงภายใต้ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ : กรณีศึกษาจังหวัดจันทบุรี ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์แบ่งออกเป็นหัวข้อ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์
2. การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์

N	แทน	จำนวนราชการส่วนภูมิภาคที่เป็นประชากรที่ใช้ศึกษา
μ	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอเป็นตอน ๆ ดังนี้

ตอนที่ 1 บริบทพื้นที่ของจังหวัดจันทบุรี

ตอนที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานหน่วยงาน

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความพร้อมของราชการส่วนภูมิภาคในการจัดการความมั่นคงภายใต้ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ : กรณีศึกษาจังหวัดจันทบุรี

ตอนที่ 4 ผลการศึกษาแนวทางในการเสริมสร้างความพร้อมของราชการส่วนภูมิภาคจังหวัดจันทบุรีในการจัดการความมั่นคงภายใต้ภัยคุกคามรูปแบบใหม่

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 บริบทพื้นที่ของจังหวัดจันทบุรี

ในการนำเสนอบริบทของจังหวัดจันทบุรีในฐานะจังหวัดชายฝั่งทะเล ผู้วิจัยจะแบ่งหัวข้อออกเป็น 6 ด้าน ดังนี้

1. บริบททางด้านประวัติศาสตร์
2. บริบททางด้านเศรษฐกิจ
3. บริบททางด้านวัฒนธรรม

4. บริบททางด้านการเมืองการปกครอง
5. บริบททางด้านจังหวัดชายฝั่งทะเล
6. โครงสร้างและบุคลากรของที่ทำกรปกครองจังหวัดและอำเภอ

บริบททางด้านประวัติศาสตร์

จันทบุรีเป็นเมืองเก่า จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์เชื่อกันว่ามีอายุไม่ต่ำกว่า 1,000 ปี สร้างขึ้นโดยชนชาติของ บางตำนานก็ว่าสร้างโดยชนชาติขอม หัวเมืองเดิมตามศิลาจารึกเรียกว่า “ควนตราบุรี” ชาวพื้นเมืองเรียกว่า “เมืองกาไว” ตามชื่อผู้ปกครอง เมืองจันทบุรีเดิมตั้งอยู่บริเวณหน้าเขาสระบาป มีชนพื้นเมืองเดิมอาศัยอยู่เรียกว่า ชาวซอง มีภาษาพูดเป็นภาษาของตนเอง ซึ่งแตกต่างจากภาษาไทยและภาษาเขมร เจ้าผู้ครองเมืองที่ยิ่งใหญ่ในตำนานคือ พระเจ้าพรหมทัต (พ.ศ. 1349-1399) ครั้นถึงปี พ.ศ. 1800 ได้มีการย้ายถิ่นฐานมาสร้างเมืองใหม่ที่บ้านหัววัง ตำบลพุงทลาย ซึ่งอยู่ใกล้กับแม่น้ำจันทบุรีในปัจจุบัน

ต่อมาปี พ.ศ. 2200 ได้ย้ายมาสร้างเมืองใหม่ที่บ้านลุ่ม อยู่ทางฝั่งตะวันตกของแม่น้ำจันทบุรี ในปี พ.ศ. 2310 หลังจากกรุงศรีอยุธยาเสียกรุงให้แก่พม่า สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชได้เข้ายึดเมืองจันทบุรีเพื่อใช้เป็นแหล่งสะสมเสบียงอาหารและรวบรวมกำลังพลในการกอบกู้กรุงศรีอยุธยาคืนจากพม่า ในคราวนั้นเจ้าเมืองจันทบุรีนามว่าเจ้าขรรค์ไชยศรี (ยศเจ้าเมืองจันทบุรีเดิม) ซึ่งราษฎรเลือกขึ้นเมื่อเสียกรุงศรีอยุธยา โดยหวังว่าพระยาจันทบูรจะช่วยปกป้องรักษาเมืองจันทบุรีให้อยู่รอดสืบต่อไป ได้ต่อต้านกองทัพของสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชโดยได้พยายามทำทุกวิถีทางเพื่อให้เมืองจันทบุรีอยู่รอดเป็นอิสระ รักษาแผ่นดินไว้ให้ชนชาติบูรพา แต่สุดท้ายก็ต้องพ่ายแพ้แก่กองทัพของสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช โดยพระองค์ทรงใช้พญาช้างศึกบุกชนกำแพงเมืองจนสามารถเข้าตีเมืองเอาไว้ได้สำเร็จ เจ้าเมืองจันทบุรีได้หลบภัยไปอาณาจักรกัมพูชา จนถึงแก่สัญกรรม เมืองจันทบุรีจึงตกเป็นของสยามนับแต่นั้นเป็นต้นมา

ต่อมาในปี พ.ศ. 2436 ฝรั่งเศสได้เข้ายึดเมืองจันทบุรีไว้นานถึง 11 ปีเนื่องจากสยามมีข้อพิพาทเรื่องดินแดนฝั่งขวาของแม่น้ำโขง โดยฝรั่งเศสกล่าวหาว่าสยามล่วงล้ำดินแดนอาณานิคมของฝรั่งเศส ส่วนสยามได้อ้างว่าดินแดนดังกล่าวเป็นของสยาม ฝ่ายสยามเห็นว่าจะต่อสู้ทางทหาร ฝรั่งเศสไม่ได้จึงขอเปิดการเจรจา ทางฝรั่งเศสยื่นคำขาด โดยฝ่ายสยามต้องยอมยกดินแดนที่เป็นข้อพิพาทรวมทั้งเกาะทั้งหมดในลำน้ำโขง พร้อมเงินอีกหนึ่งล้านฟรังก์และสามล้านบาท โดยจนกว่าจะดำเนินการเสร็จฝรั่งเศสจะยึดเมืองจันทบุรีไว้ก่อน แต่เมื่อทางสยามดำเนินการเสร็จ ฝรั่งเศสไม่ได้ถอนกำลังออก ฝ่ายสยามจึงต้องยอมยกเมืองตราดและเมืองประจันตคีรีเขตร์ (เกาะกง) เพื่อแลกกับเมืองจันทบุรี และอีกหนึ่งปีต่อมาสยามยอมยกเมืองพระตะบอง เสียมราฐ และศรีโสภณ เพื่อแลกเมืองตราดคืนมา แต่ฝรั่งเศสไม่ได้คืนเมืองประจันตคีรีเขตร์แต่อย่างใด ปัจจุบันเมือง

ประจันตคีรีเขตร์จึงอยู่ในอาณาเขตประเทศกัมพูชา ต่อมามีการจัดระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาคเป็นแบบมณฑลเทศาภิบาล จัดตั้งมณฑลจันทบุรี โดยมีเมืองจันทบุรี ระยอง และตราดอยู่ในเขตการปกครองจนถึงปี พ.ศ. 2476 ภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตย จึงยกเลิกมณฑลเทศาภิบาลและได้จัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดินใหม่ โดยแบ่งออกเป็นจังหวัดและอำเภอ ดังนั้นเมืองจันทบุรีจึงมีฐานะเป็นจังหวัดจนถึงปัจจุบันนี้ (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. ออนไลน์ : ม.ป.ป.)

บริบททางด้านเศรษฐกิจ

การประกอบอาชีพของคนในจังหวัดจันทบุรี พบว่า เกษตรกรรมเป็นพื้นฐานของเศรษฐกิจ โดยผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในจังหวัดจันทบุรีเกินครึ่งหนึ่งมาจากภาคเกษตรกรรม รองลงมาเป็นอุตสาหกรรม การก่อสร้าง การศึกษาและภาคส่วนอื่น ๆ ตามลำดับ ในปี พ.ศ. 2555 ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในจังหวัดจันทบุรีรวมมูลค่าทั้งสิ้น 100,901 ล้านบาท คิดเป็นอันดับที่ 22 ของประเทศและมีผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในจังหวัดต่อหัว 200,876 บาท ต่อปี ในส่วนของรายได้ที่แท้จริงของประชากรในจังหวัดจันทบุรีนั้น ประชากรในจังหวัดมีรายได้เฉลี่ย 7,784 บาท ต่อเดือน และมีรายจ่ายเฉลี่ย 6,655 บาท ต่อเดือน สัดส่วนของคนจนในจังหวัดจันทบุรีเมื่อพิจารณามิติของรายได้พบว่า มีประชากรร้อยละ 8.8 อยู่ในสภาวะยากจน

ภาคส่วนเกษตรกรรมเป็นภาคส่วนที่มีสัดส่วนของผลิตภัณฑ์มวลรวมสูงที่สุดในจังหวัดจันทบุรี โดยในปี พ.ศ. 2555 ภาคส่วนเกษตรกรรมมีผลิตภัณฑ์มวลรวมเท่ากับ 56,262 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 55.76 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมทั้งหมด เมื่อเปรียบเทียบกับย้อนหลังระหว่างปี พ.ศ. 2538 - 2555 จะพบว่าภาคส่วนทางด้านเกษตรกรรมในภาพรวมมีผลิตภัณฑ์มวลรวมสูงขึ้นต่อเนื่องทุกปี สำหรับภาคส่วนเกษตรกรรมที่มีความสำคัญของจังหวัดจันทบุรีส่วนใหญ่เป็นการเพาะปลูก โดยพืชที่นิยมปลูกมากในจังหวัดจันทบุรีคือพืชไม้ผล พริกไทยและยางพารา ไม้ผลที่เกษตรกรในจังหวัดจันทบุรีนิยมปลูกมากคือมังคุด ทุเรียน สละและเงาะ เนื่องจากจันทบุรีมีสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศเหมาะสมสำหรับปลูกผลไม้เหล่านี้ทำให้จังหวัดจันทบุรีมีผลไม้เหล่านี้เป็นจำนวนมากและมีคุณภาพดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งทุเรียนซึ่งจังหวัดจันทบุรีเป็นจังหวัดที่มีการผลิตมากที่สุดในประเทศไทยผลไม้ชนิดหนึ่งซึ่งมีชื่อเสียงมากของจังหวัดจันทบุรีคือสละเนืวนาง โดยปลูกมากในบริเวณค่ายเนินวง ตำบลบางกะจะ ผลไม้ของจังหวัดจะออกสู่ตลาดในช่วงระหว่างเดือนเมษายนถึงมิถุนายนของทุกปี อย่างไรก็ตามปริมาณผลไม้ของจังหวัดในแต่ละปีจะมากหรือน้อยนั้นขึ้นอยู่กับสภาพภูมิอากาศ หากเกิดภาวะภัยแล้งขึ้นในจังหวัด ปริมาณผลไม้ที่จะออกสู่ตลาดในปีนั้นจะมีปริมาณลดลง จังหวัดจันทบุรีเป็นแหล่งปลูกพริกไทยที่สำคัญมากของประเทศไทย โดยพื้นที่ปลูกพริกไทยร้อยละ 95 อยู่ในจังหวัดจันทบุรี โดยพริกไทยสามารถสร้างรายได้เข้าจังหวัดจันทบุรีปีละ

ประมาณ 30 - 60 ล้านบาท อย่างไรก็ตามในช่วงหลายปีที่ผ่านมาพื้นที่การปลูกพริกไทยลดลงเป็นอย่างมาก จากการที่เกษตรกรเปลี่ยนไปปลูกพืชชนิดอื่น ปัญหาความเสื่อมโทรมของดินและปัญหาด้านต้นทุนการผลิต โดยเกษตรกรเหล่านี้จะเปลี่ยนจากการปลูกพริกไทยเป็นแก้วมังกรและยางพารา

ในส่วนของยางพารานั้น หลวงราชไมตรี (ปุม ปุณศรี) เป็นบุคคลแรกที่นำยางพาราเข้ามาปลูกในจังหวัดจันทบุรีเป็นพื้นที่แรกของภาคตะวันออก ในปี พ.ศ. 2551 เกษตรกรชาวจันทบุรีปลูกยางพาราในพื้นที่ 463,799 ไร่ โดยปลูกมากที่สุด ในอำเภอแก่งหางแมว คิดเป็นร้อยละ 41.60 ของพื้นที่ปลูกยางพาราของจังหวัด แม้ว่ายางพาราจะเป็นพืชเศรษฐกิจที่สร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรชาวจันทบุรีเป็นจำนวนมาก แต่ในหลาย ๆ ปีมักประสบปัญหาราคายางพาราลดต่ำ

การประมงของจังหวัดจันทบุรี แม้จะมีส่วนแบ่งในผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในจังหวัดค่อนข้างน้อย (2,683 ล้านบาท) แต่เป็นภาคส่วนที่มีความสำคัญของจังหวัดจันทบุรี เนื่องจากจังหวัดจันทบุรีมีชายฝั่งทะเลยาว 108 กิโลเมตรและมีแม่น้ำหลายสาย ชาวประมงในจันทบุรีมีทั้งที่จับปลาในแหล่งน้ำและเพาะพันธุ์สัตว์น้ำ โดยสัตว์น้ำที่นิยมเพาะพันธุ์มากที่สุดคือกุ้ง ซึ่งมีผลผลิตรวมกันทั้งจังหวัดในปี พ.ศ. 2552 เท่ากับ 64,262 ตัน

จังหวัดจันทบุรีได้รับฉายาว่าเป็นเมืองหลวงทางด้านอัญมณีแห่งหนึ่งของโลก โดยกิจการเหมืองอัญมณีของจังหวัดจันทบุรีเริ่มเมื่อใดไม่มีหลักฐานปรากฏแน่ชัด แต่พบหลักฐานในจดหมายเหตุคราวพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พ.ศ. 2419 ความว่า “ได้มีราษฎรนำเอาพลไม้มะและพลอย หลากสีมาถวาย” อัญมณีที่มีชื่อเสียงมากของจังหวัดจันทบุรีมีหลายชนิด เช่น ไพลินสตาร์ บุษราคัม แต่ที่มีชื่อเสียงมากที่สุดคือ หับทิมสยาม ซึ่งมีชื่อเสียงมากในระดับโลก อัญมณีดังกล่าวเหล่านี้มักขุดหาจากเหมืองในบริเวณเขารอบ ๆ ตัวเมืองจันทบุรี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริเวณเขาพลอยแหวนและเขาคาบลางกะจะ ซึ่งค้นพบอัญมณีเป็นจำนวนมาก อย่างไรก็ตามในปัจจุบันปริมาณอัญมณีที่ค้นพบในเขตจังหวัดจันทบุรีลดลงไปมาก ส่งผลให้ต้องนำเข้าอัญมณีจากต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากประเทศมาดากัสการ์ในทวีปแอฟริกา เพื่อนำมาเป็นวัตถุดิบให้ช่างเจียรไนพลอยในจังหวัดจันทบุรีเป็นผู้เจียรไน การซื้อขายอัญมณีในจังหวัดจันทบุรีจะทำการซื้อขายในตลาดพลอย ซึ่งตั้งอยู่ในเขตเมืองเก่าจันทบุรี โดยมีผู้ซื้อทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ มีการคาดการณ์กันว่าใน 1 สัปดาห์มีเงินสะพัดอยู่ในตลาดพลอยประมาณ 200 - 500 ล้านบาท (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. ออนไลน์ : ม.ป.ป.)

ประเภทอุตสาหกรรม เนื่องจากจังหวัดจันทบุรีเป็นจังหวัดที่ทำการเกษตรเป็นส่วนใหญ่ การลงทุนด้านอุตสาหกรรมส่วนใหญ่จึงเป็นอุตสาหกรรมด้านการแปรรูปสินค้าเกษตร อุตสาหกรรมที่สำคัญของจังหวัดจันทบุรี ได้แก่ อุตสาหกรรมการเกษตร อุตสาหกรรมอาหาร อุตสาหกรรมขนส่ง อุตสาหกรรมไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้เครื่องเรือน อาทิเช่น โรงงานผลิตผัก

ผลไม้บรรจุกระป๋อง โรงงานผลิตเฟอร์นิเจอร์ เครื่องเรือน และผลิตภัณฑ์จากไม้ โรงงานผลิตยางแผ่นยางก้อน และโรงงานผลิตภัณฑ์คอนกรีตเพื่อการก่อสร้าง จำนวนโรงงานอุตสาหกรรม ในปี พ.ศ. 2555 มีโรงงาน จำนวน 700 แห่ง เงินทุนรวม 8,458.755 ล้านบาท ก่อให้เกิดการจ้างงาน 11,136 คน อุตสาหกรรมส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมเกษตร มีจำนวนโรงงาน 183 แห่ง รองลงมาได้แก่ อุตสาหกรรมอาหาร จำนวน 98 แห่ง อุตสาหกรรมอื่น ๆ จำนวน 97 แห่ง และ อุตสาหกรรมขนส่ง จำนวน 82 แห่ง

การค้าของจังหวัดจันทบุรี การค้าส่วนใหญ่เป็นธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในครัวเรือน บริเวณย่านชุมชนเขตเทศบาลศูนย์กลางการตลาดมี 3 ลักษณะ คือ ตลาดสินค้าเกษตร มีกระจัดกระจายอยู่ทั่วไปตามแหล่งผลิตแต่ละอำเภอ เช่น ตลาดผลไม้ ตลาดสินค้าอุตสาหกรรม มักจะรวมอยู่ในเขตชุมชน เช่น สินค้าอัญมณี เป็นต้น ส่วนตลาดสินค้าอุปโภคบริโภคประจำวัน ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลเป็นส่วนใหญ่เพื่อความสะดวกในการจับจ่ายใช้สอย

การท่องเที่ยว จังหวัดจันทบุรีเป็นจังหวัดที่มีภูมิประเทศครบถ้วนทั้งภูเขา ป่าไม้ ทะเล อีกทั้งยังมีเรื่องราวเก่าแก่ทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญ ดังนั้นจึงมีสถานที่ท่องเที่ยว และกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย ทั้งเที่ยวน้ำตก เดินป่า เที่ยวทะเล ดำน้ำ รวมทั้งเที่ยวชมแหล่งประวัติศาสตร์ต่าง ๆ นอกจากนี้ยังเป็นแหล่งเจียระไนพลอยที่มีชื่อเสียงที่สุด และกว่า 80 % ของพลอยที่จำหน่ายทั่วโลก ได้รับการปรับปรุงคุณภาพและเจียระไนที่จังหวัดจันทบุรี แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัด ด้านประวัติศาสตร์ เช่น ศาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ศาลหลักเมือง วัดไผ่ล้อม ค่ายเนินวง พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติพนัสนิคม ด้านธรรมชาติ เช่น วนอุทยานแห่งชาติเขาแหลมสิงห์ หาดคุ้งกระเบน หาดแหลมเสด็จ หาดเจ้าหลาว ถ้ำเขาวง อุทยานแห่งชาติเขาคิชฌกูฏ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาสอยดาว อุทยานแห่งชาติน้ำตกพลิ้ว อุทยานแห่งชาติเขาสิบห้าชั้น ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เช่น ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนฯ และสถานีวิจัยพัฒนาป่าชายเลนที่ 2 (บ้านท่าสอน) ด้านศาสนา เช่น วัดเขาสกิม พระพุทธบาทพลวง ด้านอื่นๆ เช่น ตลาดชายแดนไทย-กัมพูชา (บ้านผักกาด และบ้านแหลม) โอเอซิสซีวิลด์

สินค้า OTOP ที่สำคัญได้แก่ ผลไม้แปรรูป อาทิ ทุเรียนทอดกรอบ กุ้งกรอบแก้ว ขนุนอบกรอบ ชมพูหิยี่ สลัดหิยาอาหาร อาทิ พริกไทย หมูชะมวงกระป๋องเครื่องดืม อาทิ น้ำสำรอง น้ำมั่งคุด ไวน์มั่งคุด ไวน์ระกำ ไวน์องุ่น ไวน์กระเจียบอัญมณีและเครื่องประดับกล้วยไม้ประดิษฐ์ ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากสมุนไพรเลื้อจันทบูรณ์ (สำนักงานจังหวัดจันทบุรี กลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด. ม.ป.ป. : 19)

บริบททางวัฒนธรรม

สำหรับการศึกษาด้านวัฒนธรรมของจังหวัดจันทบุรีนั้น ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีข้อค้นพบว่า จังหวัดจันทบุรีมีประวัติความเป็นมาที่ยาวนาน ทำให้มีประเพณีและวัฒนธรรมที่หลากหลาย โดยประเพณีและวัฒนธรรมเหล่านี้ล้วนแล้วแต่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษทั้งสิ้น โดยมากแล้ววัฒนธรรมและประเพณีส่วนใหญ่ของจังหวัดนี้จะเกิดจากวิถีชีวิตและความเชื่อของคนในจังหวัด

ประเพณีท้องถิ่นที่ชาวท้องถิ่นของจันทบุรีถือปฏิบัติกันมาเป็นเวลานาน สืบทอดกันมาจากบรรพบุรุษ เช่น ประเพณีการนมัสการรอยพระบาทเขาคิชฌกูฏ หรือพระบาทพลวงเป็นเทศกาลเดือน 3 ที่ปฏิบัติกันมานานแล้ว ประเพณีการชักพระบาทของชาวหมู่บ้านตะปอน พระบาทจำลองของวัดตะปอนน้อย วัดเป็นปูชนียวัตถุที่มีไว้เคารพบูชา เป็นต้น

ประเพณีการนมัสการรอยพระบาทเขาคิชฌกูฏ หรือพระบาทพลวง เป็นเทศกาลเดือน 3 ที่ปฏิบัติกันมานานแล้วเดิม เริ่มขึ้นไปนมัสการในวันขึ้น 1 ค่ำ – วันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 3 รวม 15 วัน ของทุกปี แต่มาระยะหลังเริ่มเป็นที่รู้จักของผู้คนที่มีความเลื่อมใสศรัทธา ทั้งชาวไทยและต่างประเทศได้เปิดเวลาให้นมัสการมากขึ้นกล่าวคือ ในปี พ.ศ. 2538 เป็นต้นมา เปิดให้นมัสการ 60 วันและยังคงยึดเดือน 3 เหมือนเดิมก่อนการนมัสการจะเริ่มขึ้น คือในวันแรม 14 ค่ำ เดือน 2 จะมีการทำพิธีเปิดพระบาทเรียกว่า “เปิดป่า” แล้วจึงเริ่มเปิดให้ขึ้นนมัสการพระบาทจนครบ 60 วัน จึงมีพิธีปิดป่า สำหรับการเดินทางไปนมัสการในสมัยแรกต้องเดินด้วยเท้า โดยเริ่มตั้งแต่วัดพลวงไปจนถึงพระบาทและกลับไม่ทันในวันเดียว คนที่จะขึ้นไปนมัสการจะต้องพักค้าง แต่ในปัจจุบันสามารถไปกลับได้ภายในวันเดียว การขึ้นก็อาจเดินด้วยเท้า ใช้เวลาในการขึ้นรวมทั้งพักระหว่างทางด้วยประมาณ 5 ชั่วโมง แต่ถ้าไม่เดินจะมีรถให้บริการเป็นช่วง 2 ช่วง แล้วเดินทางต่อด้วยเท้าอีกประมาณ 1 ชั่วโมง แต่การเดินทางด้วยเท้าจะมีโอกาสได้สัมผัสบรรยากาศร่มรื่นความงดงามของป่าตามธรรมชาติได้มากกว่า เมื่อขึ้นไปถึงพระบาทจะหายเหนื่อยทันทีเพราะอากาศเย็นสบาย และสามารถมองเห็นทิวทัศน์ที่งดงามของเมืองจันทบุรีได้ส่วนหนึ่ง ระหว่างทางจะมีเจดีย์และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ให้แวะนมัสการและต่อจากพระบาทจะมีห้างฝรั่งสำหรับพักผ่อนหย่อนใจ นอกจากนี้ยังมีถ้ำหลายถ้ำให้ได้เข้าไปชมเช่น ถ้ำน้ำ ถ้ำวิมาน และถ้ำฤาษี ระหว่างการเดินทางจะพบกับคนหลายวัย แม้จะมาจากต่างถิ่นต่างที่แต่ก็จะแสดงความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน เชื่อกันว่า การไปนมัสการพระบาทพลวงจะได้บุญมากประสงค์สิ่งใดก็ได้ดังปรารถนา ถ้าใครได้ขึ้นไปนมัสการครบ 7 ครั้ง เปรียบเสมือนได้บวชหนึ่งครั้งหรือเหมือนได้ขึ้นสวรรค์ จากการสอบถามผู้ที่มานมัสการพระบาทพลวงจึงมักพบผู้คนที่มานมัสการพระบาทพลวงมากกว่า 1 ครั้ง การเดินทางจากจันทบุรีเป็นทางลาดยางแยกจากถนนสุขุมวิทตรงสี่แยกเขาไร่ยาเข้าไปตามเส้นทางไปน้ำตกกระทิง

เมื่อถึงหมู่บ้านกระทิงแยกขวาเข้าหมู่บ้านพลวงก็ถึงวัดพลวง จะมีรถบริการต่อไปถ้าไม่เดินด้วยเท้า หากใครได้มานมัสการพระบาทพลวงถือว่าเป็นสิริมงคลแก่ชีวิตของตนเอง

พระบาทจำลอง ของวัดตะปอนน้อย วัด เป็นปูชนียวัตถุที่มีไว้เคารพบูชา ในปี พ.ศ. 2515 เจ้าพระยาธรรมาธิบดี ได้เป็นประธานการผูกพัทธสีมาฝังลูกนิมิตพระอุโบสถหลังเก่าซึ่งสร้างขึ้นในสมัยสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ปัจจุบันพระอุโบสถ หลังนี้ยังปรากฏอยู่ซึ่งมีอายุประมาณ 400 ปี ได้นำเอาพระบาทจำลองมาจากวัดช้างให้ จังหวัดปัตตานี โดยมาทางเรือเมื่อมาถึงอำเภอแหลมสิงห์ได้จัดทำพิธีสมโภชฉลองกัน 7 วัน จากนั้นนำไปที่วัดตะปอนน้อยลักษณะของพระบาทจำลองนี้ ทำด้วยฝักว้างประมาณ 5 ศอก ยาว 21 ศอก บนพื้นผืนนี้ประกอบด้วยรอยพระบาท 4 รอย รอยที่หนึ่งเป็นรอยของ “พระกุตสันโธ” รอยที่สองเล็กลงมาเป็นรอยพระบาทของ “พระโคตม” เล็กรองลงมาเป็นรอยที่สามเป็นรอยพระบาทของ “พระกัสสปะ” และรอยที่สี่เป็นรอยเล็กที่สุด เป็นรอยของ “พระพุทธโคตม” (พระพุทธเจ้า) ซึ่งรอยทั้งสี่นี้ ซ้อนกันอยู่บนพื้นผืนผ้าชิ้นเดียวกัน คนในสมัยนั้นเชื่อกันว่า “รอยพระบาท” นี้สามารถขจัดโรคร้ายไข้เจ็บต่างๆ ที่ระบาดในหมู่บ้านนี้ได้ ซึ่งในสมัยนั้น ทางแพทย์ยังไม่เจริญเท่าที่ควร ปีใดมีโรคระบาดทำให้ผู้คนล้มตายนับมาก โดยไม่มีทางที่จะช่วยได้ ชาวบ้าน จะนำพระบาทจำลองออกแห่ ในการแห่นี้เขาจะมัดผ้าให้กลมแล้วเอาผ้าห่อข้างนอกอีกหลายชั้นแล้วนำไปใส่เกวียน และประดับเกวียนที่บรรทุกพระบาทจำลองให้สวยงาม และจะมีคนตีกลองที่อยู่บนเกวียนนั้นด้วย โดยแห่ไปตามที่ต่าง ๆ สามารถนำเกวียนไปได้ ถ้าบ้านใดมีผู้คนเจ็บป่วยมากก็เชิญเชิญพระบาทจำลองนี้ขึ้นไปบนบ้าน มีพระสงฆ์ประพรมน้ำมนต์ไปทั่ว ๆ โรคร้ายไข้เจ็บนั้นก็จะหายหรือเบาบางลง ต่อมาขึ้นการแพทย์เจริญขึ้น โรคระบาดน้อยลง การแห่พระบาทจำลองก็เปลี่ยนแปลงไป คือเปลี่ยนจากแห่มาเป็นชักเย่อแทน โดยถือเอาวันสำคัญคือหลังวันสงกรานต์ ประมาณวันที่ 15 เมษายนของทุกปี ในการชักเย่อนี้จะให้ชาย-หญิง อยู่คนละข้างโดยผูกเชือกติดอยู่กับเกวียนขณะที่ทั้งสองฝ่ายออกแรงดึงเชือก คนตีกลองที่อยู่บนเกวียนจะตีกลองรัวจนฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งชนะ ฝ่ายชนะถือว่าเป็นสิริมงคลเพราะสามารถลากพระบาทได้ ฝ่ายแพ้ก็จะขอแก้ถ้าใหม่ เพื่อต้องการชนะบ้าง เป็นที่สนุกสนานมาก หลังจากวันสงกรานต์ชาวบ้านจะนำรอยพระบาทไปบำเพ็ญตามทางแยกเข้าหมู่บ้านต่าง ๆ แห่งละ 1-2 วัน นับแต่หมู่บ้านตะปอนน้อยไปจนถึงหมู่บ้านหนองเสม็ดเพื่อเป็นการฉลองรอยพระบาทหลังสวดพุทธมนต์ ประชาชนจะนำเกวียนที่มีรอยพระบาทนั้นมาชักเย่อ รุ่งขึ้นเช้าจะมีการทำบุญตักบาตรถวายภัตตาหารแด่พระสงฆ์ เป็นอันเสร็จพิธี นับระยะที่ชาวบ้านนำรอยพระบาทไปทำพิธีตามสถานที่ต่าง ๆ ในตำบลตะปอนใช้เวลาหนึ่งเดือนพอดี ถือได้ว่ารอยพระบาทจำลองนี้เป็นมิ่งขวัญและสิริมงคลของชาวตำบลตะปอน ซึ่งปัจจุบันก็ยังคงปฏิบัติอยู่

งานตากสินรำลึก ได้จัดขึ้นระหว่างวันที่ 28 ธันวาคม ถึงสัปดาห์แรกของเดือนมกราคม ของทุกปี ที่สนามกีฬาจังหวัด เพื่อเป็นการน้อมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชที่ทรงกอบกู้กรุงศรีอยุธยา ภายในงานมีการจัดนิทรรศการของหน่วยงานราชการ และการออกร้านจำหน่ายสินค้าพื้นเมืองของจันทบุรี

งานเทศกาลของดีเมืองจันทน์วันผลไม้จะจัดตรงกับช่วงที่ผลไม้จากสวนต่าง ๆ ของเมืองจันทน์ออกมา คือ ประมาณปลายเดือนพฤษภาคมหรือต้นเดือนมิถุนายน ที่บริเวณสนามกีฬาจังหวัด และถนนเทศบาลสาย 3 มีการออกร้านผลไม้ และสินค้าพื้นเมืองจากชาวบ้านท้องถิ่นต่าง ๆ แล้วยังมี ขบวนแห่รถที่มีการประดับไปด้วยผลไม้ นานาชนิด มีการประกวดผลไม้จากสวนต่าง ๆ เช่น ทูเรียน เงาะ ลำไย มังคุด ฯลฯ และประกวดสุนัขหลังอาน ซึ่งเป็นสุนัขไทยที่มีมากในเขตจังหวัดจันทบุรี และตราด นอกจากนี้ก็มีการแสดงนิทรรศการจากหน่วยราชการ การออกร้านจำหน่ายอัญมณีและการแสดงมหรสพต่าง ๆ เป็นที่ใฝ่ฝันและประทับใจของคนต่างถิ่น ที่จะมาหรือได้มาสัมผัสเมืองจันทน์ ในวันที่เต็มไปด้วยกลิ่นอายของผลไม้ นานาพันธุ์ ทั้งเลือกซื้อหาติดมือกลับไปฝากญาติมิตรและชิมรสชาติของผลไม้ถึงถิ่นที่เป็นแหล่งผลิต ซึ่งเป็นที่ภูมิใจของชาวจันทน์เป็นอย่างยิ่งที่เห็นรอยยิ้มอย่างพอใจของผู้มาเยี่ยมชม

ประเพณีการแข่งขันเรือวัดจันทนาราม สมัยก่อนประเพณีการแข่งขันเรือ เป็นที่นิยมกันมากโดยเฉพาะงานทั้งกระเจดแล้วได้สูญหายไปจนเมื่อประมาณเกือบ สิบปีที่ผ่านมานี้ ทางวัดจันทนาราม ได้จัดให้มีการฟื้นฟูประเพณีเก่า ๆ โดยเฉพาะประเพณีการแข่งขันเรือ ทางวัดได้เชิญเรือจากที่ต่าง ๆ เช่น ที่วัดบางสระเก้า วัดพลับบางกะจะ และวัดน้ำรัก ฯลฯ มาเข้าร่วมประเพณีในการแข่งขันเรือยาวที่วัดจันทนารามนี้ด้วย ในการแข่งขันนี้ แต่ละลำก่อนที่จะทำการแข่งขัน จะต้องมีการเซ่นไหว้แม่ย่านางเรือ เพื่อเป็นสิริมงคลแก่เรือที่จะทำการแข่งขัน และเพื่อเป็นกำลังใจแก่ผู้พายเรืออีกด้วย สำหรับเรือที่ใช้ในการแข่งขันนั้นจะใช้เรือหางยาวฝีพายของแต่ละลำจะเลือกคนที่มีความแข็งแรง เวลาพายจะต้องพายเป็นจังหวะ คือจะต้องยกพายพร้อม ๆ กัน ซึ่งเมื่อได้ไปดูแล้วจะเห็นถึงความพร้อมเพรียงและความสามัคคีของฝีพาย นอกจากนี้ยังทำให้เกิดความสวยงามอีกด้วย ขณะที่ทำการแข่งขันเรือ กองเชียร์ของแต่ละฝ่ายจะยกขบวนกันมาเชียร์ฝ่ายตน โดยมีการเล่นกลองยาวอยู่ริมแม่น้ำ เพื่อให้พวกของตนมีกำลังใจ เป็นที่สนุกสนานครึกครื้นมาก การแข่งขันจะจัดแข่งขันในช่วงเทศกาลวันลอยกระทง ทั้งนี้นอกจากจะฟื้นฟูประเพณี เชื่อมความสามัคคีแก่หมู่คณะแล้ว ผู้ที่มาร่วมงานยังมีโอกาสได้ประกอบการกุศล เช่น ถวายผ้าไตรในช่วงของการจัดแข่งเรือด้วย

ประเพณีท้องถิ่นที่ชาวเมืองจันทบุรีถือปฏิบัติ และสืบทอดกันมา ส่วนนี้เป็นเพียงส่วนหนึ่งของประเพณีท้องถิ่นของจังหวัดจันทบุรี นอกจากนี้ยังมีประเพณีที่แต่ละท้องที่ แต่ละตำบล ภายในจังหวัดจันทบุรีที่ถือเป็นประเพณีปฏิบัติกันภายในชุมชนอย่างเช่น

ประเพณีการทำบุญข้าวหลามหรือการทำบุญหัวสะพาน ของชาวบ้านหนองตาลัน ตำบลสองพี่น้อง อำเภอกำแพงแสน การทำบุญหัวสะพานของชาวหมู่บ้านหนองตาลันนี้ เดิมมีจัดที่หัวสะพานจริง ๆ แต่เนื่องจากไม่สะดวกเพราะรถผ่านไปมาจึงได้ย้ายไปจัดบริเวณศาลาพักร้อนกลางหมู่บ้าน จะจัดขึ้นประมาณกลางเดือนอ้าย โดยก่อนถึงวันงานคนในหมู่บ้าน แทบทุกบ้าน จะทำการเผาข้าวหลามกันเป็นการใหญ่เพื่อเตรียมนำไปทำบุญในวันรุ่งขึ้น บางบ้านก็ทำข้าวต้มห่อ เมื่อถึงวันรุ่งขึ้นชาวบ้านทุกครัวเรือนจะนำอาหารหวานคาวไป ทำบุญที่ศาลาพักร้อนกลางหมู่บ้านทั้งนี้ได้มีการนิมนต์ พระมาจากวัดต่าง ๆ จำนวน 9 รูป มาสวดมนต์ หลังจากเสร็จพิธีการทำบุญ ชาวบ้านจะรับประทานอาหารร่วมกันในวันนั้นทั้งวัน หากใครเข้าไปในหมู่บ้านหรือเข้าไปในบ้านใด จะได้รับข้าวหลามติดไม้ติดมือกลับไปด้วยเสมอ เพราะชาวบ้านถือเป็นการทำทาน ด้วยเหตุนี้เองบางครั้งจึงมีคนเรียกการทำบุญหัวสะพานนี้ว่า “การทำบุญข้าวหลาม” ในภาคเช้าจะมีพิธีการทำบุญกรวดน้ำแผ่ส่วนกุศลให้กับดวงวิญญาณที่สถิตย์อยู่บริเวณสะพาน ไม่มีการละเล่น แต่พอถึงกลางคืนจะมีการแสดงละครชาตรี ซึ่งเหมามาแสดงให้คนในหมู่บ้านชม ส่วนมากมักจะมาจากบ้านบางกะไชย ซึ่งเรียกว่าเป็นดงละคร เพราะคนในหมู่บ้านบางกะไชยชอบเล่นละครชาตรีกันแทบทุกครัวเรือน หนุ่มสาวในหมู่บ้านจะได้มีโอกาสพูดคุยกันในตอนกลางคืนอีกด้วย งานจะเลิกประมาณ 24.00 น.

ประเพณีพานฟางของชาวบ้านวันยาวล่าง จันทบุรี หลังเก็บเกี่ยวข้าวแล้ว ชาวนา ก็จะเตรียมลานสำหรับนวดข้าว ชาวนาจะนำฟ่อนข้าวมาวางเรียงซ้อน ๆ กันในลานนวด กลางลานมีเสาเกียดปักอยู่ตรงกลาง เพื่อใช้เป็นหลักมัดพรวนควาย ประมาณ 5 - 6 ตัว มัดเรียงกันเป็นแถว (ปลายพรวนมัดติดกับเสาเกียดไว้) เวลาใกล้ค่ำได้เวลาตกฟ่อน ชาวนาจะนำควายที่มัดเป็นพรวนติดกับเสาเกียดย่ำลงบนฟ่อนข้าวที่วางเรียงซ้อนไว้กลางลานนวด เมื่อเม็ดข้าวร่วงจากฟ่อน ชาวนาจะตัดฟางที่มัดฟ่อนข้าวออกและชาวนาจะใช้มือหอบฟ่อนข้าวขึ้นมากองรอบเสาเกียด เป็นการรื้อฟ่อนข้าวออกเอาแต่เม็ดข้าวไว้ชาวนาจะมัดฟางข้าวโดยใช้มือหอบโยนไปที่เสาเกียดกลางลานนวดแล้วใช้ควายชุดเดิมมัดพรวนติดกับเสาเกียดอีกครั้งย่ำฟ่อนข้าวอีกหนให้เม็ดข้าวร่วงหล่นให้หมด หลังจากนั้นใช้ดองเกี่ยวฟางข้าวโยนออกไปนอกลาน ก็จะเหลือแต่เม็ดข้าวเปลือกไว้ ขณะที่พานฟางชาวบ้านจะต้องร้องเพลงโห่ขึ้นต้นว่า โห่อ่อนเอย ร่อนลงอยู่ในดงมะไฟ หนุ่มสาวจะร้องเพลงแก้กันอย่างสนุกสนานจนหายเหนื่อย เสร็จพิธีพานฟางก็จะทำข้าวเหนียวน้ำกะทิเลี้ยงกันอย่าง อิ่มหนำสำราญด้วยความสนุกสนานรักใคร่สามัคคี ประเพณีพานฟาง ปัจจุบันไม่มีแล้ว เพราะเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของชาวบ้านจนทำให้ประเพณีบางอย่างหายไปตามกาลเวลา หลงเหลือไว้แต่ความทรงจำ เพื่อเล่าขานให้ลูกหลานเกิดความภาคภูมิใจในประเพณีของบรรพบุรุษไทย (สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดจันทบุรี, ออนไลน์ : ม.ป.ป.)

บริบททางด้านการเมืองการปกครอง

เมื่อพิจารณาบริบททางด้านการเมืองการปกครองของจังหวัดจันทบุรี ผลการศึกษาที่มีอยู่ตามเอกสารและหลักฐานในช่วงเวลาที่ทำการศึกษา มีข้อค้นพบว่า จังหวัดจันทบุรี แบ่งการปกครองเป็น 10 อำเภอ 76 ตำบล 731 หมู่บ้าน โดยมีอำเภอ ดังนี้ อำเภอเมืองจันทบุรี อำเภอท่าใหม่ อำเภอขลุง อำเภอนายายอาม อำเภอมะขาม อำเภอเขาคิชฌกูฏ อำเภอโป่งน้ำร้อน อำเภอสอยดาว อำเภอแหลมสิงห์ และอำเภอแก่งหางแมว

การปกครองส่วนท้องถิ่นประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัดจันทบุรี เทศบาลเมือง 5 แห่ง เทศบาลตำบล 42 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล 34 แห่ง (สำนักงานจังหวัดจันทบุรี กลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด, ม.ป.ป. : 2)

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเมืองระดับชาติของจังหวัดจันทบุรีนั้น คณะกรรมการการเลือกตั้งได้กำหนดให้จังหวัดจันทบุรีมีเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 3 เขตเลือกตั้ง โดยเขตเลือกตั้งที่ 1 ประกอบไปด้วยอำเภอเมืองจันทบุรีและอำเภอแหลมสิงห์ เขตเลือกตั้งที่ 2 ประกอบไปด้วยอำเภอท่าใหม่ อำเภอนายายอาม อำเภอแก่งหางแมวและอำเภอเขาคิชฌกูฏ และเขตเลือกตั้งที่ 3 ประกอบไปด้วยอำเภอขลุง อำเภอมะขาม อำเภอโป่งน้ำร้อน และอำเภอสอยดาว สำหรับจำนวนสมาชิกวุฒิสภาของจังหวัดจันทบุรีในอดีตมี 2 คน อย่างไรก็ตามตั้งแต่ พ.ศ. 2551 เป็นต้นมา จังหวัดจันทบุรีสามารถมีสมาชิกวุฒิสภาได้ 1 คนเท่านั้น (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, ออนไลน์ : ม.ป.ป.)

ทำเนียบผู้ว่าราชการจังหวัดจันทบุรี

1. พระภิรมย์ฯ ไม่ระบุ
2. พระจันทบุรีศรีสมุทรเขตต์ ไม่ระบุ
3. หม่อมเจ้าพนมมาศ นวรัตน์ ระหว่าง พ.ศ. 2459 ถึง พ.ศ. 2469
4. พระยามานิตย์กุลพัทธ ระหว่าง พ.ศ. 2469 ถึง ธันวาคม พ.ศ. 2471
5. พระพิสิษฐสุทธเลขา ระหว่าง 17 ธันวาคม 2471 ถึง 31 พฤษภาคม 2477
6. พระนิกรบดี ระหว่าง 1 มิถุนายน 2477 ถึง 2 ธันวาคม 2479
7. ขุนประสงค์สุขการี ระหว่าง 2 ธันวาคม 2479 ถึง 1 ธันวาคม 2484
8. หลวงอรรถสิทธิสุนทร ระหว่าง 2 ธันวาคม 2484 ถึง 2 ตุลาคม 2485
9. หลวงอรรถเกษมเกศา ระหว่าง 3 ตุลาคม 2485 ถึง 1 มกราคม 2487
10. ขุนรัฐวุฒิวิจารณ์ ระหว่าง 11 มกราคม 2487 ถึง 13 มิถุนายน 2489
11. นายชุบ พิเศษนครกิจ ระหว่าง 7 ตุลาคม 2489 ถึง 23 พฤษภาคม 2492
12. นายถนอม วิบูลมงคล ระหว่าง 24 พฤษภาคม 2492 ถึง 7 มกราคม 2495

13. ขุนคำนวณจิตร ระหว่าง 8 มกราคม 2495 ถึง 2 เมษายน 2496
14. ขุนวรคุดตณารักษ์ ระหว่าง 3 เมษายน 2496 ถึง 18 มีนาคม 2499
15. นายผาด นาคพิน ระหว่าง 19 มีนาคม 2499 ถึง 12 กุมภาพันธ์ 2501
16. หม่อมเจ้าทองคำเปลว ทองใหญ่ ระหว่าง 13 กุมภาพันธ์ 2501 ถึง 28 กันยายน 2507
17. นายส่ง เหล่าสุนทร ระหว่าง 29 กันยายน 2507 ถึง 18 กรกฎาคม 2512
18. จ.ต.ต. ชื่น สุวรรณทรภก ระหว่าง 21 กรกฎาคม 2512 ถึง 25 ธันวาคม 2514
19. นายวิชิต สุขะวิริยะ ระหว่าง 26 ธันวาคม 2514 ถึง 6 ธันวาคม 2516
20. นายบุญช่วย ศรีสารคาม ระหว่าง 7 ธันวาคม 2516 ถึง 30 กันยายน 2519
21. น.อ.จำลอง ประเสริฐยิ่ง ร.น. ระหว่าง 1 ตุลาคม 2519 ถึง 30 กันยายน 2520
22. นายประกิต อุดตะโมต ระหว่าง 1 ตุลาคม 2520 ถึง 14 ตุลาคม 2521
23. นายพิบูลย์ ฐรรภาคพิบูล ระหว่าง 15 ตุลาคม 2521 ถึง 30 กันยายน 2523
24. นายบุญนาค สายสว่าง ระหว่าง 1 ตุลาคม 2523 ถึง 30 กันยายน 2528
25. นายสมพงศ์ พันธุ์สุวรรณ ระหว่าง 1 ตุลาคม 2528 ถึง 30 กันยายน 2532
26. นายปรีดา มุตตาทารัช ระหว่าง 1 ตุลาคม 2532 ถึง 14 กุมภาพันธ์ 2533
27. เรือตรี สุกรี รัษฎศรีทอง ระหว่าง 15 กุมภาพันธ์ 2533 ถึง 30 กันยายน 2534
28. นายวิมล พวงทอง ระหว่าง 1 ตุลาคม 2534 ถึง 30 กันยายน 2536
29. นายอมร อนันตชัย ระหว่าง 1 ตุลาคม 2536 ถึง 30 กันยายน 2541
30. ประพันธ์ ชลวีระวงศ์ ระหว่าง 1 ตุลาคม 2541 ถึง 30 กันยายน 2543
31. นายอักรพงศ์ พัยคนันทร ระหว่าง 1 ตุลาคม 2543 ถึง 30 กันยายน 2544
32. นายวิทยา ปิ่นทะแพทย ระหว่าง 1 ตุลาคม 2544 ถึง 30 กันยายน 2547
33. นายพนัส แก้วลาย ระหว่าง 1 ตุลาคม 2547 ถึง 30 กันยายน 2550
34. นายประจักษ์ สุวรรณภักดี ระหว่าง 1 ตุลาคม 2550 ถึง 30 กันยายน 2551
35. นายพลศักดิ์ ประณูทนต์พาล ระหว่าง 1 ตุลาคม 2551 ถึง 30 กันยายน 2553
36. นายธีรเทพ ศรียะพันธ์ ระหว่าง 1 ตุลาคม 2553 ถึง 27 พฤศจิกายน 2554
37. นายวิชิต ชาดไพสิฐ ระหว่าง 28 พฤศจิกายน 2554 ถึง 28 กันยายน 2555
38. นายสุรัชย์ ชันอาสา ระหว่าง 1 ตุลาคม 2555 ถึง 30 กันยายน 2556
39. นายเกรียงเดช เข้มทอง ระหว่าง 1 ตุลาคม 2556 ถึง 1 มิถุนายน 2557
40. นายสามารถ ลอยฟ้า ระหว่าง 2 มิถุนายน 2557 ถึง 30 กันยายน 2558
41. นายสมศักดิ์ ประิสุทโธ เหมทานนท์ ระหว่าง 1 ตุลาคม 2558 ถึง 28 มีนาคม 2559

42. นายวิฑูรช์ ศรีนาม ระหว่าง 29 มีนาคม 2559 ถึง ปัจจุบัน
(สำนักงานจังหวัดจันทบุรี. ออนไลน์ : ม.ป.ป.)

บริบททางด้านจังหวัดชายฝั่งทะเล

สำหรับการศึกษาจังหวัดจันทบุรีในฐานะจังหวัดชายฝั่งทะเลนั้น ผลการศึกษาครั้งนี้มีข้อค้นพบว่า ปัญหาภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่เกิดขึ้นและดำรงอยู่ในปัจจุบันสำหรับจังหวัดจันทบุรีในฐานะจังหวัดชายฝั่งทะเล ได้แก่

1. ปัญหายาเสพติด ซึ่งมีการลำเลียงผ่านจังหวัดชายฝั่งทะเลและเป็นแหล่งซื้อขายในจังหวัดที่เป็นท่าเรือประมง
2. ปัญหาแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ที่มีก๊อปปยทางเรือและลักลอบเข้าเมืองพื้นที่จังหวัดชายฝั่งทะเล ซึ่งมีแรงงานฯ ชาวเมียนมาร์ ชาวกัมพูชา และชาวลาวที่ลักลอบเข้ามาขายแรงงาน
3. ปัญหาการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่ส่งผลกระทบต่อเขตแดน โดยปัญหาภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่มีแนวโน้มส่งผลกระทบต่อความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดจันทบุรีระยะต่อไปในอนาคต ได้แก่
  1. ปัญหาสาธารณภัยขนาดใหญ่ เป็นประเด็นปัญหาที่ให้ความสำคัญทั้งสาธารณภัยที่เกิดจากภัยธรรมชาติและภัยที่มนุษย์สร้างขึ้นซึ่งเชื่อมโยงกัน
  2. ปัญหาโรคระบาด ซึ่งในอนาคตจะมีโรคระบาดอุบัติใหม่เกิดขึ้น โดยเฉพาะโรคติดต่อทางการหายใจ และคาดว่าจะมีโรคอุบัติซ้ำอีก จากโรคดั้งเดิมที่เคยระบาดและจัดเป็นภัยร้ายแรงในอดีต (สำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ. ม.ป.ป. : 51-53)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

โครงสร้างและกรอบอัตรากำลังบุคลากรของที่ทำการปกครองจังหวัด

โครงสร้างและกรอบอัตรากำลังบุคลากรของที่ทำการปกครองจังหวัด มีปลัดจังหวัดเป็นหัวหน้าที่ทำการปกครองจังหวัด ประกอบด้วย 3 กลุ่มงาน/ฝ่าย ได้แก่

1. กลุ่มงานปกครอง มีจำจังหวัดเป็นหัวหน้ากลุ่มงาน
2. กลุ่มงานความมั่นคง มีป้องกันจังหวัดเป็นหัวหน้ากลุ่มงาน
3. กลุ่มงาน/ฝ่ายการเงินและบัญชี มีเสมียนตราจังหวัดเป็นหัวหน้ากลุ่มงาน/ฝ่าย

โดยในแต่ละกลุ่มงาน/ฝ่าย จะมีข้าราชการปฏิบัติงานตามกรอบอัตรากำลังบุคลากร ได้แก่ เจ้าพนักงานปกครอง นิติกร นักวิเทศสัมพันธ์ นักวิชาการเงินและบัญชี เจ้าพนักงานการเงินและบัญชี และเจ้าหน้าที่ปกครอง

ทั้งนี้ สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (สมาชิก อส.) ไม่ได้อยู่ในโครงสร้างดังกล่าว เนื่องจากสมาชิก อส. สังกัดกระทรวงมหาดไทย โดยกองบัญชาการกองอาสารักษาดินแดน ซึ่งในระดับจังหวัดจะสังกัดกองบังคับการกองอาสารักษาดินแดนจังหวัด โดยปฏิบัติงานให้กับกลุ่มงานความมั่นคง ที่ทำการปกครองจังหวัด

สำหรับกลุ่มงานความมั่นคง ที่ทำการปกครองจังหวัด มีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงภายใน การจัดระเบียบสังคม งานกิจการชายแดน งานกิจการผู้อพยพ งานกิจการชนกลุ่มน้อย การแก้ไขปัญหาคาความเดือดร้อนและความขัดแย้งของประชาชนในพื้นที่ งานกิจการหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง งานการข่าว งานกิจการอาสารักษาดินแดน งานด้านการสื่อสาร การดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมหรือที่ได้รับมอบหมาย การปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของที่ทำการปกครองอำเภอ ที่ทำการปกครองกิ่งอำเภอ หรือหน่วยงานอื่น ที่ได้รับมอบหมาย (กรมการปกครอง. 2553 : 141 - 143) ดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 โครงสร้างและกรอบอัตรากำลังบุคลากรของที่ทำการปกครองจังหวัด
 ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

โครงสร้างและกรอบอัตรากำลังบุคลากรของที่ทำการปกครองอำเภอ

โครงสร้างและกรอบอัตรากำลังบุคลากรของที่ทำการปกครองอำเภอ มีนายอำเภอเป็นหัวหน้าที่ทำการปกครองอำเภอ ประกอบด้วย 4 กลุ่มงาน/ฝ่าย ได้แก่

1. กลุ่มงาน/ฝ่ายบริหารงานปกครอง มีปลัดอำเภอหัวหน้ากลุ่มงาน/ฝ่ายบริหารงานปกครองเป็นหัวหน้ากลุ่มงาน/ฝ่าย
2. ฝ่ายอำนวยความสะดวก เป็นฝ่ายที่จัดตั้งขึ้นมาเป็นการภายใน ซึ่งแยกออกมาจากกลุ่มงาน/ฝ่ายบริหารงานปกครอง มีปลัดอำเภอหัวหน้ากลุ่มงาน/ฝ่ายบริหารงานปกครองเป็นหัวหน้าฝ่าย โดยบุคลากรจะอยู่ในกลุ่มงาน/ฝ่ายบริหารงานปกครอง ซึ่งเป็นตำแหน่งเดียวกัน
3. ฝ่ายทะเบียนและบัตร มีปลัดอำเภอหัวหน้าฝ่ายทะเบียนและบัตรเป็นหัวหน้าฝ่าย
4. ฝ่ายความมั่นคง มีปลัดอำเภอหัวหน้าฝ่ายความมั่นคงเป็นหัวหน้าฝ่าย

โดยในแต่ละกลุ่มงาน/ฝ่าย จะมีข้าราชการปฏิบัติงานตามกรอบอัตรากำลังบุคลากร ได้แก่ ปลัดอำเภอ (เจ้าพนักงานปกครอง) นักวิชาการเงินและบัญชี เจ้าพนักงานการเงินและบัญชี และเจ้าหน้าที่ปกครอง

ทั้งนี้ สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (สมาชิก อส.) ไม่ได้อยู่ในโครงสร้างดังกล่าว เนื่องจากสมาชิก อส. สังกัดกระทรวงมหาดไทย โดยกองบัญชาการกองอาสารักษาดินแดน ซึ่งในระดับอำเภอจะสังกัดกองร้อยอาสารักษาดินแดนอำเภอ ขึ้นตรงกับกองบังคับการกองอาสารักษาดินแดนจังหวัด โดยปฏิบัติงานให้กับฝ่ายความมั่นคง ที่ทำการปกครองอำเภอ

สำหรับฝ่ายความมั่นคง ที่ทำการปกครองอำเภอ มีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงภายใน การจัดระเบียบสังคม การแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนและความขัดแย้งของประชาชนในพื้นที่ งานกิจการชายแดน งานกิจการผู้อพยพ งานกิจการชนกลุ่มน้อย งานกิจการหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง งานการข่าว งานกิจการอาสารักษาดินแดน งานด้านการสื่อสาร การดำเนินการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมหรือที่ได้รับมอบหมาย การปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย (กรมการปกครอง, 2553 : 147 - 149)

ดังภาพประกอบ 3

*, **, *** เป็นตำแหน่งเดียวกัน

ภาพประกอบ 3 โครงสร้างและกรอบอัตรากำลังบุคลากรของที่ทำการปกครองอำเภอ

ตอนที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานหน่วยงาน

ตาราง 3 ร้อยละของราชการส่วนภูมิภาคที่เป็นประชากรใช้ศึกษาจำแนกตามระดับของราชการส่วนภูมิภาค ขนาดงบประมาณประจำปีที่ได้รับ และงบประมาณในการขับเคลื่อนนโยบายรัฐบาล กระทรวง ทบวง กรม ฯลฯ

ระดับของราชการ ส่วนภูมิภาค	จำนวนเงิน งบประมาณ ประจำปี	งบประมาณในการขับเคลื่อน นโยบายรัฐบาล กระทรวง ทบวง กรม ฯลฯ คิดเป็นร้อยละ ของเงินงบประมาณ	จำนวน	ร้อยละ
ที่ทำการปกครอง จังหวัด	7 ล้านบาทขึ้นไป	90	1	9.1
ที่ทำการปกครอง อำเภอ	ไม่มีงบประมาณ ประจำปี	ไม่มีงบประมาณเป็นของตนเอง	10	90.9
รวม			11	100.00

จากตารางที่ 3 พบว่า กลุ่มประชากรซึ่งเป็นราชการส่วนภูมิภาคในเขตพื้นที่จังหวัดจันทบุรี ได้แก่ ราชการส่วนภูมิภาคระดับจังหวัดและระดับอำเภอ รวมจำนวน 11 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 100.00 ดังนี้

1. ที่ทำการปกครองจังหวัด จำนวน 1 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 9.1

1.1 มียอดงบประมาณประจำปีในการบริหารงาน 7,000,000 บาท

1.2 ใช้เงินงบประมาณในการขับเคลื่อนนโยบายรัฐบาล กระทรวง ทบวง กรม ฯลฯ

คิดเป็น 90 เปอร์เซ็นต์

2. ที่ทำการปกครองอำเภอ จำนวน 10 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 90.9

1.1 ไม่มีงบประมาณประจำปีในการบริหารงาน

1.2 ไม่มีงบประมาณเป็นของตนเอง เนื่องจากการจัดสรรงบประมาณจากส่วนกลาง จะจัดสรรลงมายังจังหวัด โดยในการขับเคลื่อนนโยบายรัฐบาลกระทรวง ทบวง กรม ฯลฯ จะขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่มีงบประมาณประจำปี ได้แก่ ที่ทำการปกครองจังหวัด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่

ตาราง 4 ร้อยละของราชการส่วนภูมิภาคที่เป็นประชากรใช้ศึกษาจำแนกตามการวางแผนงานด้านความมั่นคงที่ราชการส่วนภูมิภาคจัดทำ

แผนงานด้านความมั่นคง	จำนวน	ร้อยละ
วางแผนงาน/โครงการ	11	100.00
รวม	11	100.00

จากตารางที่ 4 พบว่า กลุ่มประชากรซึ่งเป็นราชการส่วนภูมิภาคในเขตพื้นที่จังหวัดจันทบุรี ได้แก่ ราชการส่วนภูมิภาคระดับจังหวัดและระดับอำเภอ รวมจำนวน 11 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 100.00 ดังนี้

1. ที่ทำการปกครองจังหวัด จำนวน 1 แห่ง ได้จัดทำแผนงาน/โครงการที่เกี่ยวกับความมั่นคง โดยเป็นแผนงาน/โครงการที่ดำเนินการเองและจัดสรรงบประมาณให้กับที่ทำการปกครองอำเภอ
2. ที่ทำการปกครองอำเภอ จำนวน 10 แห่ง ได้จัดทำแผนงาน/โครงการที่เกี่ยวกับความมั่นคง โดยเป็นแผนงาน/โครงการที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณจากที่ทำการปกครองจังหวัด

ตาราง 5 ร้อยละของราชการส่วนภูมิภาคที่เป็นประชากรใช้ศึกษาจำแนกตามจำนวนเงินที่จัดทำแผนงานด้านความมั่นคง

จำนวนเงินที่จัดทำแผนงาน ด้านความมั่นคง (บาท)	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน 50,000	2	18.18
50,001 - 100,000	-	-
100,001 - 150,000	2	18.18
150,001 - 200,000	2	18.18
200,001 - 250,000	-	-
250,001 - 300,000	1	9.1
300,001 - 350,000	2	18.18
750,001 - 800,000	1	9.1
1,500,001 - 2,000,000	1	9.1
รวม	11	100.00

จากตารางที่ 5 พบว่า กลุ่มประชากรซึ่งเป็นราชการส่วนภูมิภาคในเขตพื้นที่จังหวัดจันทบุรี ได้แก่ ราชการส่วนภูมิภาคระดับจังหวัดและระดับอำเภอ รวมจำนวน 11 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 100.00 ดังนี้

1. จัดทำแผนงาน/โครงการด้านความมั่นคง กลุ่มละ 2 แห่ง ทั้งสี่กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 18.18 ได้แก่

- 1.1 กำหนดวงเงินงบประมาณไม่เกิน 50,000 บาท
- 1.2 กำหนดวงเงินงบประมาณระหว่าง 100,001 - 150,000 บาท
- 1.3 กำหนดวงเงินงบประมาณระหว่าง 150,001 - 200,000 บาท
- 1.4 กำหนดวงเงินงบประมาณระหว่าง 300,001 - 350,000 บาท

2. จัดทำแผนงาน/โครงการด้านความมั่นคง กลุ่มละ 1 แห่ง ทั้งสามกลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 9.1 ได้แก่

- 2.1 กำหนดวงเงินงบประมาณระหว่าง 250,001 - 300,000 บาท
- 2.2 กำหนดวงเงินงบประมาณระหว่าง 750,001 - 800,000 บาท
- 2.3 กำหนดวงเงินงบประมาณระหว่าง 1,500,001 - 2,000,000 บาท

ตอนที่ 3 ผลการศึกษา ความพร้อมของราชการส่วนภูมิภาคในการจัดการความมั่นคง
ภายใต้ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ : กรณีศึกษาจังหวัดจันทบุรี

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยของกลุ่มประชากรจำแนกตามความพร้อมของราชการส่วนภูมิภาคในการ
จัดการความมั่นคงในรายเรื่องของราชการส่วนภูมิภาค

ความพร้อมในรายเรื่อง	μ	การตีความ	ลำดับ ที่
ปัญหาอาชญากรรม	2.99	มีความพร้อมปานกลาง	1
ปัญหาสาธารณภัยขนาดใหญ่	2.85	มีความพร้อมปานกลาง	2
ปัญหาแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง โดยผิดกฎหมาย	2.81	มีความพร้อมปานกลาง	3
ปัญหาการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	2.79	มีความพร้อมปานกลาง	4
ปัญหาโรคระบาด	2.63	มีความพร้อมปานกลาง	5
รวม	2.81	มีความพร้อมปานกลาง	

จากตารางที่ 10 พบว่า ราชการส่วนภูมิภาคมีความพร้อมในการจัดการความมั่นคงภายใต้ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในภาพรวมปานกลาง โดยมีความพร้อมในการจัดการความมั่นคงภายใต้ภัยคุกคามรูปแบบใหม่รายเรื่องอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 5 ประเด็นปัญหา เรียงตามลำดับ ได้แก่

ลำดับที่ 1 ปัญหาอาชญากรรม

ลำดับที่ 2 ปัญหาสาธารณภัยขนาดใหญ่

ลำดับที่ 3 ปัญหาแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย

ลำดับที่ 4 ปัญหาการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ลำดับที่ 5 ปัญหาโรคระบาด

จากการสัมภาษณ์เชิงคุณภาพในภาพรวมสรุปได้ว่า ความพร้อมของราชการส่วนภูมิภาคอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากบุคลากรรับผิดชอบงานหลายด้าน และสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนมีไม่เพียงพอ อีกทั้งยังขาดทักษะความสามารถเพียงพอ โดยยังขาดการบูรณาการด้านข้อมูลและการบังคับใช้กฎหมายร่วมกันระหว่างหน่วยงานหลักและหน่วยงานสนับสนุน สำหรับงบประมาณด้านความมั่นคงจะจัดสรรให้กับหน่วยงานหลักเท่านั้น และงบประมาณเป็นลักษณะ

แผนงาน/โครงการตามนโยบายของรัฐบาล ทำให้การใช้งบประมาณต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการเท่านั้น ซึ่งสภาพปัญหาของแต่ละพื้นที่หมู่บ้าน ตำบล แตกต่างกัน ทำให้การแก้ไขปัญหาอย่างไม่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ ทั้งนี้ หมู่บ้าน/ชุมชนในระดับพื้นที่ส่วนใหญ่ยังขาดความตระหนัก ขาดความรู้ ความเข้าใจ และไม่ให้ความร่วมมือ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยของกลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาจำแนกตามความพร้อมของราชการส่วนภูมิภาคในการจัดการปัญหาเสพติด

ความพร้อมในรายเรื่อง	μ	การตีความ	ลำดับที่
ความชัดเจนของแนวทางในการจัดการปัญหา ยาเสพติด	3.54	มีความพร้อมมาก	1
ความไม่ขัดแย้งกับนโยบายอื่นๆ	3.54	มีความพร้อมมาก	1
ความสอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เป็นจริง	3.54	มีความพร้อมมาก	1
อำนาจหน้าที่ประจำตำแหน่งของบุคลากร	3.45	มีความพร้อมมาก	2
ความแน่นอนของแนวทางในการจัดการปัญหา ยาเสพติด	3.36	มีความพร้อมปานกลาง	3
ทักษะความสามารถของบุคลากร	3.36	มีความพร้อมปานกลาง	3
ความเพียงพอของบุคลากร	3.27	มีความพร้อมปานกลาง	4
ความครบครันของวิทยุสื่อสาร	3.27	มีความพร้อมปานกลาง	4
การใช้งบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ	3.18	มีความพร้อมปานกลาง	5
ความครบครันของอาวุธปืน	3.18	มีความพร้อมปานกลาง	5
ความครบครันของชุดตรวจหาสารเสพติดใน ปัสสาวะ	3.18	มีความพร้อมปานกลาง	5
โครงสร้างองค์กรในการจัดการปัญหาเสพติด	3.09	มีความพร้อมปานกลาง	6
กระบวนการทำงานขององค์กรในการจัดการปัญหา ยาเสพติด	3.09	มีความพร้อมปานกลาง	6
วัฒนธรรมองค์กรในการจัดการปัญหาเสพติด	3.09	มีความพร้อมปานกลาง	6
การมีส่วนร่วมขององค์กร/กลุ่มของชุมชนในการ รับมือกับปัญหาเสพติด	3.09	มีความพร้อมปานกลาง	6
บทบาทของผู้นำชุมชนในการรับมือกับปัญหา ยาเสพติด	3.09	มีความพร้อมปานกลาง	6
ความเพียงพอของงบประมาณ	3.00	มีความพร้อมปานกลาง	7
ความครบครันของกรวยยาง	3.00	มีความพร้อมปานกลาง	7
กิจกรรมของชุมชนในการรับมือกับปัญหา ยาเสพติด	3.00	มีความพร้อมปานกลาง	7
ความครบครันของยานพาหนะ	2.72	มีความพร้อมปานกลาง	8
ความครบครันของเสื้อสะท้อนแสง	2.72	มีความพร้อมปานกลาง	8

ความพร้อมในรายเรื่อง	μ	การตีความ	ลำดับที่
ความครบครันของกระเบื้องไฟกระพริบ	2.36	มีความพร้อมน้อย	9
ความครบครันของป้ายหยุดตรวจ	2.36	มีความพร้อมน้อย	9
ความครบครันของเลื่อยเกราะกันกระสุน	2.09	มีความพร้อมน้อย	10
ความครบครันของกุญแจมือ	1.27	มีความพร้อมน้อยที่สุด	11
รวม	2.99	มีความพร้อมปานกลาง	

จากตารางที่ 7 พบว่า กลุ่มประชากรซึ่งเป็นราชการส่วนภูมิภาคในเขตพื้นที่จังหวัดจันทบุรี ได้แก่ ที่ทำการปกครองจังหวัดและที่ทำการปกครองอำเภอ มีความพร้อมในการจัดการปัญหาเสฟติด โดยแยกเป็นความพร้อม จำนวน 25 ข้อ คิดค่าเฉลี่ยในการมีความพร้อมเรียงตามลำดับได้ดังนี้

ลำดับที่ 1 ได้แก่ ความชัดเจนของแนวทางในการจัดการปัญหาเสฟติดมีความพร้อมมาก ความไม่ขัดแย้งกับนโยบายอื่นๆ และความสอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เป็นจริง ค่าเฉลี่ย 3.54

ลำดับที่ 2 อำนาจหน้าที่ประจำตำแหน่งของบุคลากร ค่าเฉลี่ย 3.45

ลำดับที่ 3 ได้แก่ ความแน่นอนของแนวทางในการจัดการปัญหาเสฟติด และทักษะความสามารถของบุคลากร ค่าเฉลี่ย 3.36

ลำดับที่ 4 ได้แก่ ความเพียงพอของบุคลากรและความครบครันของวิทยุสื่อสาร ค่าเฉลี่ย 3.27

ลำดับที่ 5 ได้แก่ การใช้งบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ ความครบครันของอาวุธปืน และความครบครันของชุดตรวจหาสารเสฟติดในปัสสาวะ ค่าเฉลี่ย 3.18

ลำดับที่ 6 ได้แก่ โครงสร้างองค์กรในการจัดการปัญหาเสฟติด กระบวนการทำงานขององค์กรในการจัดการปัญหาเสฟติด วัฒนธรรมองค์กรในการจัดการปัญหาเสฟติด การมีส่วนร่วมขององค์กร/กลุ่มของชุมชนในการรับมือกับปัญหาเสฟติด และบทบาทของผู้นำชุมชนในการรับมือกับปัญหาเสฟติด ค่าเฉลี่ย 3.09

ลำดับที่ 7 ได้แก่ ความเพียงพอของงบประมาณ ความครบครันของกรวยยาง และกิจกรรมของชุมชนในการรับมือกับปัญหาเสฟติด ค่าเฉลี่ย 3.00

ลำดับที่ 8 ได้แก่ ความครบครันของยานพาหนะ และความครบครันของเสื้อสะท้อนแสง ค่าเฉลี่ย 2.72

ลำดับที่ 9 ได้แก่ ความครบครันของกระเบื้องไฟกระพริบ และความครบครันของป้ายหยุดตรวจ ค่าเฉลี่ย 2.36

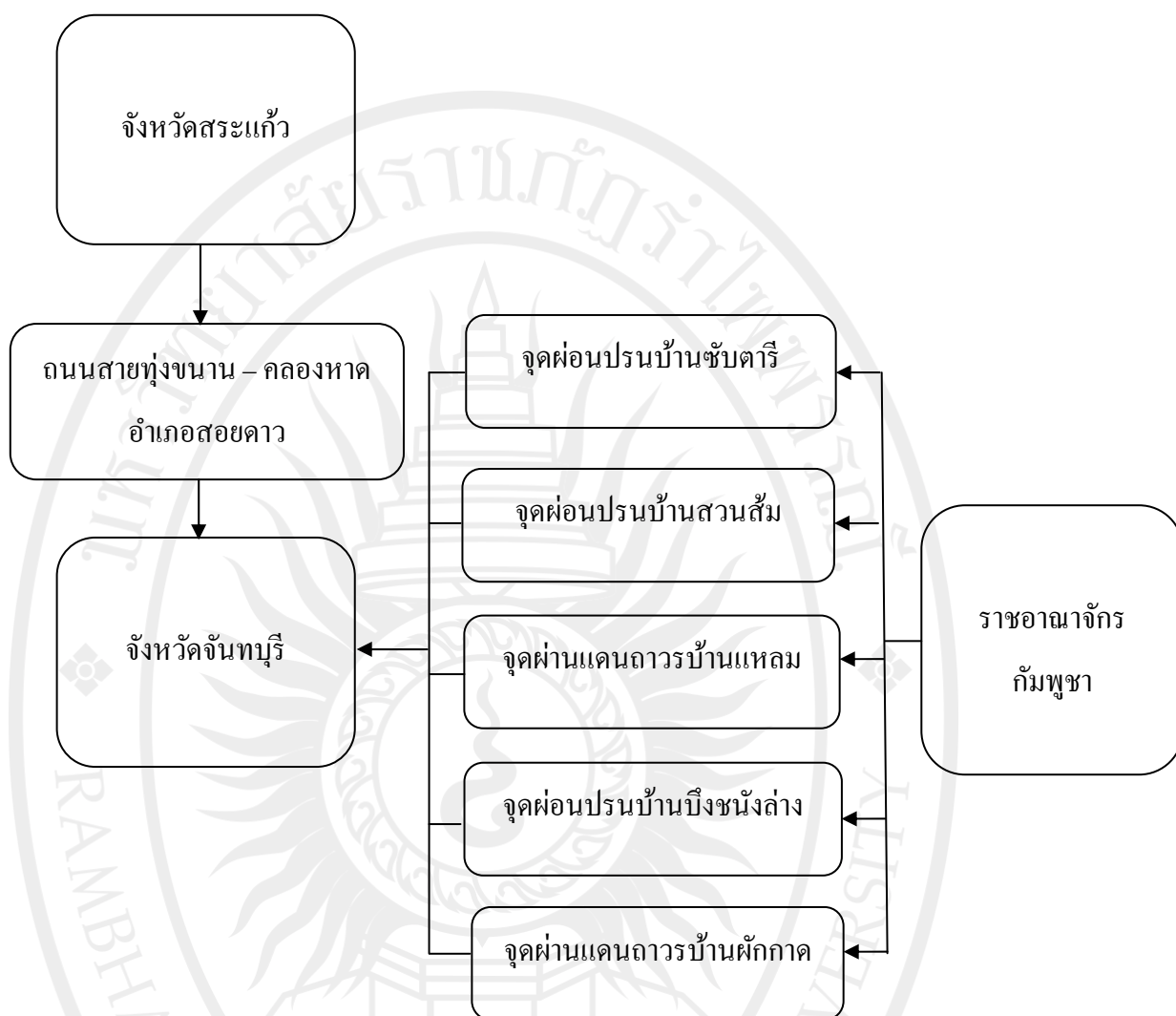
ลำดับที่ 10 ความครบครันของเลื่อยเกราะกันกระสุนค่าเฉลี่ย 2.09

ลำดับที่ 11 ความครบครันของกุญแจมือ ค่าเฉลี่ย 1.27

สำหรับภาพรวมในการจัดการปัญหาขยะพิษของราชการส่วนภูมิภาคในเขตพื้นที่จังหวัด จันทบุรี มีความพร้อมปานกลาง ค่าเฉลี่ย 2.99

จากการสัมภาษณ์ ร.ต.อ.พัชราภรณ์ ชายเพชร รองสารวัตรฝ่ายป้องกันและปราบปราม กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดจันทบุรี (พัชราภรณ์ ชายเพชร, สัมภาษณ์, 2559) พบว่า ขยะพิษ ที่มีการแพร่ระบาดในจังหวัดจันทบุรีส่วนมาก คือยาบ้า โดยยาไอซ์และกัญชามีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น สำหรับพื้นที่ชุมชน ที่มีการแพร่ระบาดขยะพิษมากที่สุด คือ อำเภอเมืองจันทบุรี เนื่องจากมีความหนาแน่น มีชุมชนแออัด และสถานเริงรมย์ ที่มีผลต่อกลุ่มเสี่ยงเป็นอย่างมาก และมีผู้ค้ายาพิษรายย่อย ผู้เสพและผู้ติดยาพิษกระจายอยู่ในพื้นที่อำเภอเมืองจันทบุรีมากที่สุด ซึ่งในปัจจุบัน แนวโน้มสถานการณ์ยาพิษ จากการเข้มงวดกวัดกันสกัดกั้นยาพิษบริเวณชายแดนภาคเหนือของไทย ทำให้ยาพิษบางส่วนหลบเลี่ยงเข้ามาทางด่านชายแดนตะวันออกของไทยทางอำเภอโป่งน้ำร้อนและอำเภอสอยดาว ซึ่งมีแนวชายแดนติดประเทศกัมพูชาเป็นระยะทางประมาณ 89 กิโลเมตร พื้นที่อำเภอโป่งน้ำร้อน ช่องทางจุดผ่านแดนถาวรบ้านแหลม จุดผ่านแดนถาวรบ้านผักกาด พื้นที่อำเภอสอยดาว ช่องทางจุดผ่อนปรนบ้านสวนส้ม จุดผ่อนปรนบ้านซับริ และจุดผ่อนปรนบ้านบึงชนังล่าง การนำเข้ายาบ้า ยี่ห้อ WY เม็คสีส้ม ส่วนมากนำเข้าจากราชาณาจักรกัมพูชาและนำเข้าจากจังหวัดสระแก้ว ผ่านมาทางถนนสายทุ่งขนาน – คลองหาด อำเภอสอยดาว แล้วเข้ามายังจังหวัดจันทบุรี ดังภาพประกอบ 4

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาพประกอบ 4 แสดงช่องทางการค้าเถียงยาเสพติด

เหตุที่ยาบ้ามีการแพร่ระบาดในจังหวัดจันทบุรี เนื่องจากประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพภาคการเกษตร ได้แก่ สวนผลไม้ สวนยางพารา การประมง โดยเฉพาะช่วงฤดูฝนที่เริ่มเก็บเกี่ยวผลผลิตทางการเกษตร ระหว่างเดือนพฤษภาคม – เดือนมิถุนายน ซึ่งมีความต้องการใช้แรงงานเป็นจำนวนมาก ผู้ใช้แรงงานดังกล่าวเชื่อว่าเสพยาบ้าแล้วจะทำงานได้มากขึ้น ไม่ง่วงนอน โดยราคายาบ้าบริเวณชายแดน บ้านแหลม ราคาเม็ดละ 80 – 120 บาท พื้นที่ตอนในราคาเม็ดละ 200 – 300 บาท ในพื้นที่เฉพาะ เม็ดละ 300 – 400 บาท ยาไอซ์ กรัมละ 2,000 – 3,000 บาท กัญชาแห้ง กิโลกรัมละ 4,000 – 10,000 บาท แบ่งเป็นห่อๆละ 100 , 500 , 1,000 บาท ราคาขึ้นอยู่กับพื้นที่โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวและสถานบันเทิงจะมีราคาสูง ยาอี ราคาเม็ดละ 800 – 1,200 บาท กระต้อม ราคาใบละ 2 – 10 บาท ส่วนกลุ่มผู้เสพยา ได้แก่ ผู้ใช้แรงงานรับจ้างทั่วไป แรงงานภาคการเกษตร แรงงาน

ต่างคำว ยาวชนด้อยโอกาสทางการศึกษา และนักที่ยกกลางคืน สำหรับวิธีการจัดส่งยาเสพติดในปัจจุบันที่เริ่มนิยมมากขึ้น คือการจัดส่งพัสดุภัณฑ์ไปรษณีย์ และการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ผ่านทางโซเชียลมีเดียและโปรแกรมการสื่อสารออนไลน์ (พัชรภรณ์ ชัยเพชร. สัมภาษณ์. 2559)

จากการสัมภาษณ์เจ้าพนักงานปกครองชำนาญการ กลุ่มงานความมั่นคง ที่ทำการปกครองจังหวัดจันทบุรี (จักรกฤษณ์ ธนะนพรัตน์. สัมภาษณ์. 2559) ทำให้ทราบว่า ราชการส่วนภูมิภาคเริ่มมีบทบาทในการจัดการปัญหาเสพติดมากขึ้น นับตั้งแต่มีประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 108/2557 ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม 2557 เรื่องการปฏิบัติต่อผู้ต้องสงสัยว่ากระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดเพื่อเข้ารับการบำบัดฟื้นฟูและการดูแลผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟู โดยแนวทางการนำผู้เสพยาเสพติดเข้ารับการบำบัดฟื้นฟูตามประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 108/2557 กำหนดให้ผู้เสพยาเสพติดเข้ารับการบำบัดฟื้นฟูตามประกาศนี้ได้ไม่เกิน 5 ครั้ง หากเกินจากนี้ ต้องถูกนำเข้ารับการบำบัดฟื้นฟูตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2545 ในรูปแบบควบคุมตัว ซึ่งกระบวนการค้นหาคัดกรองผู้เสพยาเสพติดในชุมชน เริ่มจากการตั้งด่าน/ประชาคม/จัดระเบียบสังคม เพื่อตรวจหาสารเสพติดในปัสสาวะกับประชาชนกลุ่มเสี่ยง กรณีที่ตรวจปัสสาวะไม่พบสารเสพติดให้ปล่อยตัวผู้เข้ารับการตรวจปัสสาวะทันที ส่วนกรณีที่พบสารเสพติดในปัสสาวะจะแยกเป็น 2 ประเด็น คือ 1) กรณีไม่สมัครใจเข้ารับการบำบัดฟื้นฟูให้เจ้าหน้าที่ตำรวจดำเนินคดีตามกฎหมาย 2) กรณีสมัครใจเข้ารับการบำบัดฟื้นฟู ให้บันทึกผลตรวจปัสสาวะ สัมภาษณ์ตามแบบคัดกรองและส่งต่อผู้เสพยาเสพติด บันทึกการยินยอมเข้ารับการบำบัดฟื้นฟู และบันทึกการส่งมอบและรับมอบสิ่งสงสัยว่าเป็นยาเสพติด (ถ้ามี) แล้วบันทึกข้อมูลลงในระบบสารสนเทศยาเสพติดจังหวัด (Narcotics Information System for Province Agency : NISPA) โดยเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง จากนั้นให้ผู้เสพยาเสพติดนำสำเนาเอกสารดังกล่าวยื่นต่อเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ณ ศูนย์คัดกรองระดับอำเภอ ผู้เสพยาเสพติดรายงานตัวที่ศูนย์คัดกรองระดับอำเภอ ภายใน 10 วัน เพื่อทำแบบคัดกรอง v.2 โดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุขจะคัดกรองตามแบบ v.2 และแบบประเมินภาวะซึมเศร้า และบันทึกแบบคัดกรองและส่งต่อผู้ยินยอมเข้ารับการบำบัดฟื้นฟู กรณีบำบัดในโรงพยาบาล เจ้าหน้าที่สาธารณสุขจะลงข้อมูลในระบบติดตามและเฝ้าระวังปัญหาเสพติด (บสด.) กรณีเข้าค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรมฯ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองจะลงข้อมูลในระบบสารสนเทศยาเสพติดจังหวัด (NISPA) หลังจากนั้นเจ้าหน้าที่สาธารณสุขซึ่งเป็นผู้คัดกรอง v.2 รายงานผลการจำแนกผู้เสพยาเสพติดต่อเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง แล้วเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองนำส่งตัวผู้เสพยาเสพติดเข้ารับการบำบัด ณ ศูนย์วิจัยแผ่นดินจังหวัด (ค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรมฯ) กรณีผู้เสพยาเสพติดไม่มารายงานตัว ณ ศูนย์คัดกรองภายใน 10 วัน หรือไม่มาเข้ารับการบำบัดในค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรมฯ ให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองดำเนินการตามกฎหมาย ทั้งนี้ ผู้เสพยาเสพติดเข้ารับการบำบัดฟื้นฟูตามประกาศ คสช.108/2557 ไม่เกิน 5 ครั้ง ถ้าเกิน 5 ครั้ง ส่งบังคับบำบัดแบบควบคุมตัว

จากขั้นตอนกระบวนการค้นหาคัดกรองผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดดังกล่าว สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2558 : 22) ได้เสนอแผนภูมิกระบวนการค้นหาคัดกรองผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดในชุมชน ดังภาพประกอบ 5

ภาพประกอบ 5 กระบวนการค้นหาคัดกรองผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดในชุมชน

หลังจากผู้เสียหายเสด็จเข้ารับการรักษาพยาบาลแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือ การติดตามดูแลช่วยเหลือและสนับสนุนผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟูอย่างต่อเนื่องเพื่อช่วยเหลือประคับประคองจากกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรืออาสาสมัคร หรือ กลุ่มบุคคลอื่นๆ โดยการเยี่ยมบ้านอีกอย่างน้อย 4 - 7 ครั้ง กรณีผู้ผ่านการบำบัดไม่มามีรายงานตัวที่ศูนย์ประสานการดูแลผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟู ณ ที่ว่าการอำเภอ ให้มอบหมายภารกิจให้ผู้ทำหน้าที่ติดตาม เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และอาสาสมัครภาคประชาชน หรือ กลุ่มบุคคลอื่นๆ ดำเนินการติดตามดูแลตามวงรอบที่กำหนดต่อไป

ราชการส่วนภูมิภาคมีความพร้อมในการจัดการปัญหาเสด็จอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากบุคลากรที่รับผิดชอบงานด้านนี้ ได้แก่ ปลัดอำเภอ เจ้าหน้าที่ปกครอง สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (สมาชิก อส.) ต้องรับผิดชอบงานอื่นๆ ด้วย โดยเฉพาะสมาชิก อส. มีไม่เพียงพอ ซึ่งในส่วนของการทำการปกครองอำเภอ โดยกองร้อยอาสารักษาดินแดนอำเภอในพื้นที่อำเภอทั่วไปจะมีสมาชิก อส. ปฏิบัติภารกิจประจำกอง อำเภอละ 12 คน แบ่งเป็น ชาย 11 คน หญิง 1 คน ถ้าเป็นอำเภอที่อยู่ติดชายแดน จะมีสมาชิก อส. จำนวน 24 นาย แบ่งเป็น ชาย 22 คน หญิง 2 คน โดยในส่วนของการงานเสด็จ จะมีสมาชิก อส. ปฏิบัติภารกิจจำนวนน้อย เนื่องจาก สมาชิก อส. บางส่วนต้องไปปฏิบัติงานอื่น ได้แก่ ช่วยงานทะเบียนและบัตรฯ ช่วยงานปกครอง ขับรถให้กับผู้บังคับบัญชา อยู่เวรวิทยุสื่อสาร ซึ่งในอำเภอทั่วไป จะมีสมาชิก อส. ที่เตรียมปฏิบัติการทันทีเมื่อได้รับคำสั่งอยู่เพียง 4 – 5 นาย เท่านั้น เมื่อเทียบกับอำเภอชายแดนที่มีจำนวนมากกว่า 2 เท่า ทั้งนี้ เวลาในการปฏิบัติงานด้านเสด็จที่ต้องตั้งจุดตรวจหรือตั้งด่าน เพื่อค้นหาผู้เสด็จเข้ารับการรักษาพยาบาลนั้น จะเป็นนอกเวลาราชการ ประกอบกับ ถ้าไม่มีคำสั่งหรือการสั่งการไว้ล่วงหน้าแล้ว การออกปฏิบัติหน้าที่ด้านเสด็จในทันทีทำให้มีสมาชิก อส. มีจำนวนไม่เพียงพอ โดยงานเสด็จเป็นงานลักษณะเฉพาะและเป็นความลับทางราชการ ซึ่งข้อมูลในการปฏิบัติการด้านเสด็จไม่สามารถแจ้งล่วงหน้าได้ก่อน แม้กระทั่งผู้นำท้องที่ ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในพื้นที่ตำบล หมู่บ้าน ที่ต้องร่วมกับฝ่ายปกครองในการตั้งจุดตรวจนั้น จะแจ้งการปฏิบัติหน้าที่ด้านเสด็จก็ต่อเมื่อใกล้ถึงเวลาแล้วเท่านั้น เนื่องจากถ้าแจ้งข้อมูลหรือการปฏิบัติการล่วงหน้า อาจจะทำให้ข้อมูลรั่วไหลไปยังกลุ่มเป้าหมายได้ ซึ่งเจ้าภาพหลักในการบังคับใช้กฎหมาย คือ สำนักงานป้องกันและปราบปรามเสด็จ โดยยังขาดการบูรณาการด้านข้อมูลและการบังคับใช้กฎหมายร่วมกันระหว่างหน่วยงานหลักคือ สำนักงานป้องกันและปราบปรามเสด็จ และหน่วยงานสนับสนุน ได้แก่ ที่ทำการปกครองจังหวัด/อำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และสถานีตำรวจภูธรในพื้นที่ อนึ่ง หมู่บ้าน/ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาเสด็จอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากประชาชนไม่กล้าให้ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาเสด็จ กลัวได้รับผลกระทบและความไม่ปลอดภัยตามมา สำหรับงบประมาณในการจัดการปัญหาเสด็จนั้น หน่วยงานในสังกัดกรมการปกครอง ได้แก่ ที่ทำการปกครองจังหวัด/อำเภอ จะได้รับการจัดสรรงบประมาณจากส่วนกลาง ซึ่งเป็นลักษณะแผนงาน/โครงการตามนโยบายรัฐบาล ทำให้มีข้อจำกัดในการใช้งบประมาณต้องเป็นไป

ตามวัตถุประสงค์ของโครงการเท่านั้น ซึ่งสภาพปัญหาของแต่ละพื้นที่หมู่บ้าน ตำบล นั้น แตกต่างกันไป ทำให้การแก้ไขปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงยังไม่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่หรือบริบทความมั่นคงเฉพาะพื้นที่ หมู่บ้าน ตำบล (จักรกฤษณ์ รัตนพรรัตน์. สัมภาษณ์. 2559)

สรุป ราชการส่วนภูมิภาคมีความพร้อมปานกลางในการจัดการปัญหายาเสพติด เนื่องจากบุคลากรต้องรับผิดชอบงานหลายด้าน และสมาชิก อส. มีไม่เพียงพอ โดยขาดการบูรณาการด้านข้อมูลและการบังคับใช้กฎหมายร่วมกันระหว่างหน่วยงานหลักและหน่วยงานสนับสนุน ประกอบกับ ประชาชนไม่กล้าให้ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา ยาเสพติด สำหรับงบประมาณเป็นแผนงาน/โครงการตามนโยบายของรัฐบาล ทำให้การใช้งบประมาณต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการเท่านั้น ซึ่งสภาพปัญหาของแต่ละพื้นที่หมู่บ้าน ตำบล นั้น แตกต่างกันไป ทำให้การแก้ไขปัญหายังไม่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยของกลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาจำแนกตามความพร้อมของราชการส่วนภูมิภาคในการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย

ความพร้อมในรายเรื่อง	μ	การตีความ	ลำดับที่
อำนาจหน้าที่ประจำตำแหน่งของบุคลากร	3.36	มีความพร้อมปานกลาง	1
ความแน่นอนของแนวทางในการจัดการปัญหา แรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย	3.18	มีความพร้อมปานกลาง	2
ความชัดเจนของแนวทางในการจัดการปัญหา แรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย	3.18	มีความพร้อมปานกลาง	2
ความไม่ขัดแย้งกับนโยบายอื่นๆ	3.18	มีความพร้อมปานกลาง	2
ความครบครันของวิทยุสื่อสาร	3.18	มีความพร้อมปานกลาง	2
ความสอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เป็นจริง	3.09	มีความพร้อมปานกลาง	3
ความเพียงพอของบุคลากร	3.09	มีความพร้อมปานกลาง	3
ความครบครันของอาวุธปืน	3.09	มีความพร้อมปานกลาง	3
โครงสร้างองค์กรในการจัดการปัญหาแรงงานต่าง ด้าวหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย	3.00	มีความพร้อมปานกลาง	4
บทบาทของผู้นำชุมชนในการรับมือกับปัญหา แรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย	3.00	มีความพร้อมปานกลาง	4
ทักษะความสามารถของบุคลากร	2.90	มีความพร้อมปานกลาง	5
ความครบครันของกรวยยาง	2.90	มีความพร้อมปานกลาง	5
กระบวนการทำงานขององค์กรในการจัดการปัญหา แรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย	2.90	มีความพร้อมปานกลาง	5
วัฒนธรรมองค์กรในการจัดการปัญหาแรงงานต่าง ด้าวหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย	2.90	มีความพร้อมปานกลาง	5
การมีส่วนร่วมขององค์กร/กลุ่มของชุมชนในการ รับมือกับปัญหาแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง โดยผิดกฎหมาย	2.90	มีความพร้อมปานกลาง	5
ความครบครันของเสื้อสะท้อนแสง	2.81	มีความพร้อมปานกลาง	6
กิจกรรมของชุมชนในการรับมือกับปัญหา แรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย	2.81	มีความพร้อมปานกลาง	6
ความครบครันของยานพาหนะ	2.72	มีความพร้อมปานกลาง	7

ความพร้อมในรายเรื่อง	μ	การตีความ	ลำดับที่
การใช้งบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ	2.63	มีความพร้อมปานกลาง	8
ความเพียงพอของงบประมาณ	2.54	มีความพร้อมน้อย	9
ความครบถ้วนของกระบวนไฟกระพริบ	2.45	มีความพร้อมน้อย	10
ความครบถ้วนของป้ายหยุดตรวจ	2.36	มีความพร้อมน้อย	11
ความครบถ้วนของสื่อเกราะกันกระสุน	2.00	มีความพร้อมน้อย	12
ความครบถ้วนของกุญแจมือ	1.27	มีความพร้อมน้อยที่สุด	13
รวม	2.81	มีความพร้อมปานกลาง	

จากตารางที่ 8 พบว่า กลุ่มประชากรซึ่งเป็นราชการส่วนภูมิภาคในเขตพื้นที่จังหวัดจันทบุรี ได้แก่ ที่ทำการปกครองจังหวัด และที่ทำการปกครองอำเภอ มีความพร้อมในการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย โดยแยกเป็นความพร้อม จำนวน 24 ข้อ คิดค่าเฉลี่ยในการมีความพร้อมเรียงตามลำดับได้ดังนี้

ลำดับที่ 1 อำนาจหน้าที่ประจำตำแหน่งของบุคลากร ค่าเฉลี่ย 3.36

ลำดับที่ 2 ได้แก่ ความแน่นอนของแนวทางในการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ความชัดเจนของแนวทางในการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ความไม่ขัดแย้งกับนโยบายอื่นๆ และความครบถ้วนของวิทยุสื่อสาร ค่าเฉลี่ย 3.18

ลำดับที่ 3 ได้แก่ ความสอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เป็นจริง ความเพียงพอของบุคลากร และความครบถ้วนของอาวุธปืน ค่าเฉลี่ย 3.09

ลำดับที่ 4 ได้แก่ โครงสร้างองค์กรในการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย และบทบาทของผู้นำชุมชนในการรับมือกับปัญหาแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ค่าเฉลี่ย 3.00

ลำดับที่ 5 ได้แก่ ทักษะความสามารถของบุคลากร ความครบถ้วนของกรวยยาง กระบวนการทำงานขององค์กรในการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย วัฒนธรรมองค์กรในการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย และการมีส่วนร่วมขององค์กร/กลุ่มของชุมชนในการรับมือกับปัญหาแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ค่าเฉลี่ย 2.90

ลำดับที่ 6 ได้แก่ ความครบถ้วนของสื่อสะท้อนแสง และกิจกรรมของชุมชนในการรับมือกับปัญหาแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ค่าเฉลี่ย 2.81

ลำดับที่ 7 ความครบครันของยานพาหนะ ค่าเฉลี่ย 2.72

ลำดับที่ 8 การใช้งบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ ค่าเฉลี่ย 2.63

ลำดับที่ 9 ความเพียงพอของงบประมาณ ค่าเฉลี่ย 2.54

ลำดับที่ 10 ความครบครันของกระเบื้องไฟกระพริบ ค่าเฉลี่ย 2.45

ลำดับที่ 11 ความครบครันของป้ายหยุดตรวจ ค่าเฉลี่ย 2.36

ลำดับที่ 12 ความครบครันของเลื่อยเถระกันกระสุน ค่าเฉลี่ย 2.00

ลำดับที่ 13 ความครบครันของกุญแจมือ ค่าเฉลี่ย 1.27

สำหรับภาพรวมในการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของราชการส่วนภูมิภาคในเขตพื้นที่จังหวัดจันทบุรี มีความพร้อมปานกลาง ค่าเฉลี่ย 2.81

จากการสัมภาษณ์นักวิชาการแรงงานชำนาญการ สำนักงานจัดหางานจังหวัดจันทบุรี (อนุพงศ์ ลีละประดม. สัมภาษณ์. 2559) พบว่า แรงงานต่างด้าวที่หลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายในเขตพื้นที่จังหวัดจันทบุรี ส่วนใหญ่เป็นแรงงาน 3 สัญชาติ คือ พม่า ลาว และกัมพูชา โดยเป็นแรงงานสัญชาติชาวกัมพูชามากที่สุด โดยเข้ามาทำงานรับจ้างประเภทกรรมกรรับใช้ในบ้าน แต่ส่วนใหญ่เข้ามาใช้แรงงานในภาคเกษตรกรรมมากที่สุด นอกจากแรงงานต่างด้าวแล้ว อีกกลุ่มหนึ่งที่ต้องเฝ้าระวังคือ คนต่างด้าว หรือบุคคลซึ่งไม่มีสัญชาติไทย ได้แก่ ชาวพม่า ส่วนใหญ่มาจากประเทศแอฟริกา กินี และไอวอรีโคสต์ ซึ่งในพื้นที่จังหวัดจันทบุรีมีชาวพม่าที่เข้ามาติดต่อธุรกิจการค้าอัญมณีและเครื่องประดับ ประมาณ 1,000 คน อาศัยอยู่เป็นหลักแหล่งในพื้นที่จังหวัดจันทบุรีประมาณ 200 คน ซึ่งตามข้อมูลพบว่า พฤติกรรมกลุ่มชาวพม่าบางส่วนจะจ้างคนไทยจดทะเบียนเป็นภรรยาเพื่อให้ได้อยู่อาศัยในประเทศไทย โดยใช้ตัวแทนอำพราง (นอมินี) ในการถือครองอสังหาริมทรัพย์ โดยพวกนี้เริ่มเข้ามามีอิทธิพลมากขึ้น และมีแนวโน้มที่จะเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดและการค้ำมนุษย์

ในปี พ.ศ.2557 คณะรักษาความสงบแห่งชาติได้มีประกาศ ฉบับที่ 70/2557 เรื่อง มาตรการชั่วคราวในการแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ำมนุษย์ ทำให้มีการจัดตั้งศูนย์บริการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวแบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Service : OSS) ในทุกจังหวัด เพื่อทำหน้าที่ในการพิจารณาออกใบอนุญาตทำงานชั่วคราวให้แก่คนต่างด้าว และจัดระเบียบแรงงานต่างด้าว ซึ่งเป็นคนต่างด้าวสัญชาติพม่า ลาว และกัมพูชา

ต่อมา รัฐบาลได้เปิดให้มีการขยายระยะเวลาการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวออกมาเป็นระยะ ซึ่งครั้งสุดท้าย ระหว่างวันที่ 1 เมษายน - 29 กรกฎาคม 2559 ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2559 ให้ผ่อนผันแรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่า ลาวและกัมพูชา 2 กลุ่ม คือ

1. แรงงานต่างด้าวกลุ่มที่มีบัตรสีชมพูด้านหลังหมดปี พ.ศ.2557 , 2558 และวันที่ 31 มีนาคม 2559 รวมทั้งผู้ติดตามแรงงานกลุ่มบัตรสีชมพูที่อายุไม่เกิน 18 ปี (ยกเว้นกลุ่มกิจการประมงทะเลและแปรรูปสัตว์น้ำ)

2. แรงงานต่างด้าวกลุ่มที่ผ่านการตรวจสัญชาติ หรือพิสูจน์สัญชาติทุกกลุ่ม รวมทั้งผู้ติดตามซึ่งเป็นบุตรของแรงงานต่างด้าวดังกล่าวที่อายุไม่เกิน 18 ปี ที่ถือหนังสือเดินทาง (Passport) หนังสือเดินทางชั่วคราว (Temporary Passport) เอกสารใช้แทนหนังสือเดินทาง (Travel Document) และเอกสารรับรองบุคคล (Certificated Identity)

ผลการดำเนินการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวจังหวัดจันทบุรี ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2559 มีแรงงานต่างด้าวมารายงานตัวทั้งสิ้น 15,403 คน แบ่งเป็นสัญชาติพม่า 1,134 คน ลาว 2,472 คน กัมพูชา 11,797 คน ผู้ติดตาม 1,032 คน มีนายจ้างนำแรงงานต่างด้าวมาขึ้นทะเบียน 5,150 คน

ข้อสังเกต ถึงแม้รัฐบาลจะมีมาตรการผ่อนผันแรงงานต่างด้าวให้ทำงานโดยถูกกฎหมาย แต่ยังคงมีการลักลอบหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย เนื่องจากมีเจ้าหน้าที่รัฐเข้าไปเกี่ยวข้องทั้งทหารและตำรวจโดยการรับสินบนจากนายหน้าที่เข้าไปดำเนินการ ซึ่งผู้หลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายมี 2 ประเภท คือ

1. ปลอมแปลงหนังสือเดินทางเข้าประเทศโดยผิดกฎหมาย
2. ไม่มีหนังสือเดินทางหรือเอกสารที่เกี่ยวข้อง

โดยปัญหาแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายในพื้นที่จังหวัดจันทบุรีนั้น ส่วนใหญ่แรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองมาทางชายแดน ได้แก่ จุดผ่านแดน จุดผ่อนปรน โดยทำเป็นขบวนการ มีคนไทยเข้าไปเกี่ยวข้องเป็นนายหน้าและผู้ดำเนินการขนแรงงานต่างด้าวเข้ามาในพื้นที่จังหวัดจันทบุรี ส่วนแรงจูงใจของแรงงานต่างด้าวที่หลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย มาจากความต้องการได้รับค่าตอบแทนของประเทศไทยที่สูงกว่าในประเทศตน ยกตัวอย่าง สกุลเงินเรียว (Riel) ของประเทศกัมพูชา 127 เรียว เท่ากับประมาณ 1 บาท ของประเทศไทย ถึงแม้จะถูกนายจ้างคนไทยเอารัดเอาเปรียบกดขี่ค่าจ้างบ้าง แต่การได้ทำงานในประเทศไทยถือว่าค่าตอบแทนสูงกว่าประเทศกัมพูชามาก และด้วยเหตุนี้ แรงงานต่างด้าวจึงเป็นที่ต้องการของนายจ้าง เนื่องจากการใช้แรงงานต่างด้าวนั้น ค่าจ้างถูกกว่าแรงงานไทย อีกทั้ง แรงงานต่างด้าวมีความอดทนสูง และใช้งานง่ายกว่า เพราะถ้าเป็นคนไทยต้องจ่ายค่าจ้างขั้นต่ำ 300 บาท จึงทำให้หันมาใช้แรงงานต่างด้าวเป็นจำนวนมาก ประกอบกับ ประชาชนในพื้นที่จังหวัดจันทบุรี ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำสวนผลไม้

จึงมีความต้องการแรงงานต่างด้าวอย่างมาก โดยเฉพาะในช่วงฤดูเก็บเกี่ยวผลผลิตทางการเกษตร ช่วงเดือนพฤษภาคม – มิถุนายน (อนุพงศ์ ลีละประถม. สัมภาษณ์. 2559)

จากการสัมภาษณ์เจ้าพนักงานปกครองชำนาญการ กลุ่มงานความมั่นคง ที่ทำการปกครอง จังหวัดจันทบุรี (จักรกฤษณ์ ฐนะนพรัตน์. สัมภาษณ์. 2559) ทำให้ทราบว่า ราชการส่วนภูมิภาคมีความพร้อมในการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากบุคลากรที่รับผิดชอบงานด้านนี้ ได้แก่ ปลัดอำเภอ เจ้าหน้าที่ปกครอง สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (สมาชิก อส.) ต้องรับผิดชอบงานอื่นๆ ด้วย โดยเฉพาะสมาชิก อส. มิใช่เพียงพอ ซึ่งการมีส่วนร่วมของหมู่บ้าน/ชุมชนให้ความร่วมมือในการแจ้งเบาะแสน้อย เนื่องจาก ประชาชนในพื้นที่จังหวัดจันทบุรีส่วนใหญ่ประกอบอาชีพภาคเกษตรกรรม ได้แก่ ทำสวนผลไม้ ปลูกยางพารา จึงจำเป็นต้องการใช้แรงงานต่างด้าวทั้งถูกกฎหมายและผิดกฎหมายอยู่ สำหรับงบประมาณในการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายนั้น หน่วยงานในสังกัดกรมการปกครอง ได้แก่ ที่ทำการปกครองจังหวัด และที่ทำการปกครองอำเภอไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณในการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายแต่อย่างใด เนื่องจากเป็นงานตามภารกิจเมื่อได้รับแจ้งเบาะแส หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องประสานความร่วมมือในการปฏิบัติ อีกทั้งเจ้าภาพหลักในการบังคับใช้กฎหมายเป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงาน โดยยังขาดการบูรณาการด้านข้อมูลและการบังคับใช้กฎหมายร่วมกันระหว่างหน่วยงานหลักคือ หน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงาน ได้แก่ สำนักงานจัดหางานจังหวัด และหน่วยงานสนับสนุน ได้แก่ ที่ทำการปกครองจังหวัด/อำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และสถานีตำรวจภูธรในพื้นที่

สรุป ราชการส่วนภูมิภาคมีความพร้อมปานกลางในการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย เนื่องจาก บุคลากรต้องรับผิดชอบงานหลายด้าน และสมาชิก อส. มิใช่เพียงพอ ประกอบกับ ประชาชนให้ความร่วมมือในการแจ้งเบาะแสน้อย สำหรับงบประมาณในด้านนี้ ที่ทำการปกครองจังหวัด/อำเภอไม่ได้รับการสนับสนุน เพราะหน่วยงานหลักคือ หน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงาน โดยขาดการบูรณาการด้านข้อมูลและการบังคับใช้กฎหมายร่วมกันระหว่างหน่วยงานหลักและหน่วยงานสนับสนุน

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ยของกลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาจำแนกตามความพร้อมของราชการส่วนภูมิภาคในการจัดการปัญหาการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ความพร้อมในรายเรื่อง	μ	การตีความ	ลำดับที่
อำนาจหน้าที่ประจำตำแหน่งของบุคลากร	3.36	มีความพร้อมปานกลาง	1
ความครบครันของวิทยุสื่อสาร	3.18	มีความพร้อมปานกลาง	2
ความแน่นอนของแนวทางในการจัดการปัญหาการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	3.09	มีความพร้อมปานกลาง	3
ความชัดเจนของแนวทางในการจัดการปัญหาการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	3.09	มีความพร้อมปานกลาง	3
ความสอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เป็นจริง	3.09	มีความพร้อมปานกลาง	3
ความเพียงพอของบุคลากร	3.09	มีความพร้อมปานกลาง	3
ความครบครันของอาวุธปืน	3.09	มีความพร้อมปานกลาง	3
ความไม่ขัดแย้งกับนโยบายอื่นๆ	3.00	มีความพร้อมปานกลาง	4
ทักษะความสามารถของบุคลากร	3.00	มีความพร้อมปานกลาง	4
โครงสร้างองค์กรในการจัดการปัญหาการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	3.00	มีความพร้อมปานกลาง	4
กระบวนการทำงานขององค์กรในการจัดการปัญหาการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	3.00	มีความพร้อมปานกลาง	4
วัฒนธรรมองค์กรในการจัดการปัญหาการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	2.90	มีความพร้อมปานกลาง	5
การมีส่วนร่วมขององค์กร/กลุ่มของชุมชนในการรับมือกับปัญหาการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	2.81	มีความพร้อมปานกลาง	6
บทบาทของผู้นำชุมชนในการรับมือกับปัญหาการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	2.81	มีความพร้อมปานกลาง	6
กิจกรรมของชุมชนในการรับมือกับปัญหาการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	2.81	มีความพร้อมปานกลาง	6
ความครบครันของยานพาหนะ	2.72	มีความพร้อมปานกลาง	7
ความเพียงพอของงบประมาณ	2.27	มีความพร้อมน้อย	8
การใช้งบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ	2.27	มีความพร้อมน้อย	8

ความพร้อมในรายการ	μ	การตีความ	ลำดับที่
ความครบถ้วนของสื่อเกราะกันกระสุน	2.00	มีความพร้อมน้อย	9
ความครบถ้วนของกุญแจมือ	1.27	มีความพร้อมน้อยที่สุด	10
รวม	2.79	มีความพร้อมปานกลาง	

จากตารางที่ 9 พบว่า กลุ่มประชากรซึ่งเป็นราชการส่วนภูมิภาคในเขตพื้นที่จังหวัดจันทบุรี ได้แก่ ที่ทำการปกครองจังหวัด และที่ทำการปกครองอำเภอ มีความพร้อมในการจัดการปัญหาการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยแยกเป็นความพร้อม จำนวน 20 ข้อ คิดค่าเฉลี่ยในการมีความพร้อมเรียงตามลำดับได้ดังนี้

ลำดับที่ 1 อำนาจหน้าที่ประจำตำแหน่งของบุคลากร ค่าเฉลี่ย 3.36

ลำดับที่ 2 ความครบถ้วนของวิทยุสื่อสาร ค่าเฉลี่ย 3.18

ลำดับที่ 3 ได้แก่ ความแน่นอนของแนวทางในการจัดการปัญหาการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความชัดเจนของแนวทางในการจัดการปัญหาการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความสอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เป็นจริง ความเพียงพอของบุคลากร และความครบถ้วนของอาวุธปืน ค่าเฉลี่ย 3.09

ลำดับที่ 4 ได้แก่ ความไม่ขัดแย้งกับนโยบายอื่นๆ ทักษะความสามารถของบุคลากร โครงสร้างองค์กรในการจัดการปัญหาการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และกระบวนการทำงานขององค์กรในการจัดการปัญหาการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ค่าเฉลี่ย 3.00

ลำดับที่ 5 วัฒนธรรมองค์กรในการจัดการปัญหาการทำลาย ค่าเฉลี่ย 2.90

ลำดับที่ 6 ได้แก่ การมีส่วนร่วมขององค์กร/กลุ่มของชุมชนในการรับมือกับปัญหาการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม บทบาทของผู้นำชุมชนในการรับมือกับปัญหาการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และกิจกรรมของชุมชนในการรับมือกับปัญหาการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ค่าเฉลี่ย 2.81

ลำดับที่ 7 ความครบถ้วนของยานพาหนะ ค่าเฉลี่ย 2.72

ลำดับที่ 8 ได้แก่ ความเพียงพอของงบประมาณ และการใช้งบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ ค่าเฉลี่ย 2.27

ลำดับที่ 9 ความครบถ้วนของสื่อเกราะกันกระสุน ค่าเฉลี่ย 2.00

ลำดับที่ 10 ความครบครันของกฎระเบียบ ค่าเฉลี่ย 1.27

สำหรับภาพรวมในการจัดการปัญหาการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของราชการส่วนภูมิภาคในเขตพื้นที่จังหวัดจันทบุรี มีความพร้อมปานกลาง ค่าเฉลี่ย 2.79

จากการสัมภาษณ์เจ้าพนักงานป่าไม้ชำนาญงาน สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดจันทบุรี (บรรจง ชนะสิทธิ์. สัมภาษณ์. 2559) พบว่า ปัญหาการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่จังหวัดจันทบุรี แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

1. การบุกรุกแผ้วถางป่า
2. การทำไม้
3. การล่าสัตว์และเก็บหาของป่า

โดยเฉพาะการกระทำผิดเกี่ยวกับการบุกรุกแผ้วถางป่าซึ่งตรวจพบมากในพื้นที่อำเภอโป่งน้ำร้อน อำเภอแก่งหางแมว และอำเภอขลุง เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่ยังมีสภาพป่าอยู่มาก ทั้งป่าสงวนและป่านุรักษ์ ประกอบกับ ความต้องการที่ดินเพื่อทำการเกษตรมากขึ้น ได้แก่ การปลูกยางพารา การเลี้ยงกุ้งในพื้นที่ป่าชายเลน เนื่องจากมีราคาสูง เมื่อครอบครองที่ดินได้ระยะหนึ่งก็จะนำไปขายต่อ แล้วไปบุกรุกแผ้วถางพื้นที่ป่าแห่งใหม่ ทำให้มีการบุกรุกทำลายป่าไม่มีที่สิ้นสุด รวมทั้งความต้องการค่าเวนคืนจากโครงการก่อสร้างต่างๆของรัฐ ประกอบกับการบังคับใช้กฎหมายไม่สามารถป้องกันและปราบปรามผู้กระทำผิดได้อย่างจริงจัง เนื่องจากนโยบายเกี่ยวกับด้านป่าไม้ของรัฐบาลปรับเปลี่ยนบ่อยครั้ง ได้แก่ การผ่อนผันผู้ที่บุกรุกอยู่ก่อน การแปลงสินทรัพย์เป็นทุน การแก้ไขปัญหาความยากจน หลายกรณีไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างถาวร แต่ทำให้ปัญหาลูกกลมต่อเนื่อง และประชาชนมีความเชื่อว่าเมื่อครอบครองพื้นที่ที่บุกรุกแผ้วถางจนมีสภาพเสื่อมโทรมแล้ว ในที่สุดรัฐก็จะให้สิทธิครอบครองพื้นที่นั้น ทำให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานได้ยาก โดยจังหวัดจันทบุรีมีพื้นที่ป่าไม้ จำนวน 2,787,608.30 ไร่ ประกอบด้วย ป่าสงวนแห่งชาติ 1,539,084.25 ไร่ อุทยานแห่งชาติ 130,436.50 ไร่ วนอุทยาน 9,500.00 ไร่ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า 810,773 ไร่ และเขตห้ามล่าสัตว์ป่า 11,370.00 ไร่

จากการสัมภาษณ์เจ้าพนักงานปกครองชำนาญการ กลุ่มงานความมั่นคง ที่ทำการปกครองจังหวัดจันทบุรี (จักรกฤษณ์ ธนะนพรัตน์. สัมภาษณ์. 2559) ทำให้ทราบว่า ราชการส่วนภูมิภาคมีความพร้อมในการจัดการปัญหาการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากบุคลากรที่รับผิดชอบงานด้านนี้ ได้แก่ ปลัดอำเภอ เจ้าหน้าที่ปกครอง สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (สมาชิก อส.) ต้องรับผิดชอบงานอื่นๆด้วย โดยเฉพาะสมาชิก อส. มีไม่เพียงพอ ซึ่งการมีส่วนร่วมของหมู่บ้าน/ชุมชน ให้ความร่วมมือในการแจ้งเบาะแสบ่อย เนื่องจาก ประชาชนบางส่วนบุกรุกในพื้นที่ป่าสงวนและป่าชายเลน ได้แก่ ประชาชนที่ประกอบอาชีพปลูกยางพาราใน

พื้นที่ป่าสงวนอำเภอแก่งหางแมว ประชาชนที่ประกอบอาชีพเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และโสมสเดย์ในพื้นที่ป่าชายเลนอำเภอขลุง สำหรับงบประมาณในการจัดการปัญหาการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมนั้น หน่วยงานของกรมการปกครอง ได้แก่ ที่ทำการปกครองจังหวัด และที่ทำการปกครองอำเภอไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณในการจัดการปัญหาการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแต่อย่างใด เนื่องจากเป็นงานตามภารกิจเมื่อได้รับแจ้งเบาะแส หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องประสานความร่วมมือในการปฏิบัติ โดยเจ้าภาพหลักในการบังคับใช้กฎหมายคือ หน่วยงานในกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยยังขาดการบูรณาการด้านข้อมูลและการบังคับใช้กฎหมายร่วมกันระหว่างหน่วยงานหลักคือ หน่วยงานในสังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด อุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตห้ามล่าสัตว์ป่า และหน่วยงานสนับสนุน ได้แก่ ที่ทำการปกครองจังหวัด/อำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และสถานีตำรวจภูธรในพื้นที่

สรุป ราชการส่วนภูมิภาคมีความพร้อมปานกลางในการจัดการปัญหาการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เนื่องจาก บุคลากรต้องรับผิดชอบงานหลายด้าน และสมาชิก อส. มีไม่เพียงพอ ประกอบกับ ประชาชนให้ความร่วมมือในการแจ้งเบาะแสน้อย สำหรับงบประมาณในด้านนี้ ที่ทำการปกครองจังหวัด/อำเภอไม่ได้รับการสนับสนุน เพราะหน่วยงานหลักคือ หน่วยงานในสังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยขาดการบูรณาการด้านข้อมูลและการบังคับใช้กฎหมายร่วมกันระหว่างหน่วยงานหลักและหน่วยงานสนับสนุน

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ยของกลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาจำแนกตามความพร้อมของราชการส่วนภูมิภาคในการจัดการปัญหาสาธารณภัยขนาดใหญ่

ความพร้อมในรายเรื่อง	μ	การตีความ	ลำดับที่
ความสอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เป็นจริง	3.18	มีความพร้อมปานกลาง	1
อำนาจหน้าที่ประจำตำแหน่งของบุคลากร	3.18	มีความพร้อมปานกลาง	1
การมีส่วนร่วมขององค์กร/กลุ่มของชุมชนในการรับมือกับปัญหาสาธารณภัยขนาดใหญ่	3.18	มีความพร้อมปานกลาง	1
ความแน่นอนของแนวทางในการจัดการปัญหาสาธารณภัยขนาดใหญ่	3.09	มีความพร้อมปานกลาง	2
ความชัดเจนของแนวทางในการจัดการปัญหาสาธารณภัยขนาดใหญ่	3.09	มีความพร้อมปานกลาง	2
ความไม่ขัดแย้งกับนโยบายอื่นๆ	3.09	มีความพร้อมปานกลาง	2
ทักษะความสามารถของบุคลากร	3.09	มีความพร้อมปานกลาง	2
ความครบครันของวิทยุสื่อสาร	3.09	มีความพร้อมปานกลาง	2
โครงสร้างองค์กรในการจัดการปัญหาสาธารณภัยขนาดใหญ่	3.09	มีความพร้อมปานกลาง	2
กระบวนการทำงานขององค์กรในการจัดการปัญหาสาธารณภัยขนาดใหญ่	3.09	มีความพร้อมปานกลาง	2
ความเพียงพอของบุคลากร	3.00	มีความพร้อมปานกลาง	3
วัฒนธรรมองค์กรในการจัดการปัญหาสาธารณภัยขนาดใหญ่	3.00	มีความพร้อมปานกลาง	3
บทบาทของผู้นำชุมชนในการรับมือกับปัญหาสาธารณภัยขนาดใหญ่	3.00	มีความพร้อมปานกลาง	3
กิจกรรมของชุมชนในการรับมือกับปัญหาสาธารณภัยขนาดใหญ่	3.00	มีความพร้อมปานกลาง	3
ความครบครันของยานพาหนะ	2.54	มีความพร้อมน้อย	4
ความเพียงพอของงบประมาณ	2.18	มีความพร้อมน้อย	5
การใช้งบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ	2.18	มีความพร้อมน้อย	5
ความครบครันของเสื้อชูชีพ	2.09	มีความพร้อมน้อย	6
ความครบครันของเครื่องจักรกล	2.00	มีความพร้อมน้อย	7
รวม	2.85	มีความพร้อมปานกลาง	

จากตารางที่ 10 พบว่า กลุ่มประชากรซึ่งเป็นราชการส่วนภูมิภาคในเขตพื้นที่จังหวัดจันทบุรี ได้แก่ ที่ทำการปกครองจังหวัด และที่ทำการปกครองอำเภอ มีความพร้อมในการจัดการปัญหา สาธารณภัยขนาดใหญ่ โดยแยกเป็นความพร้อม จำนวน 19 ข้อ คิดค่าเฉลี่ยในการมีความพร้อมเรียง ตามลำดับได้ดังนี้

ลำดับที่ 1 ได้แก่ ความสอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เป็นจริง อำนาจหน้าที่ประจำตำแหน่ง ของบุคลากร และการมีส่วนร่วมขององค์กร/กลุ่มของชุมชนในการรับมือกับปัญหาสาธารณภัย ขนาดใหญ่ ค่าเฉลี่ย 3.18

ลำดับที่ 2 ได้แก่ ความแน่นอนของแนวทางในการจัดการปัญหาสาธารณภัยขนาดใหญ่ ความชัดเจนของแนวทางในการจัดการปัญหาสาธารณภัยขนาดใหญ่ ความไม่ขัดแย้งกับนโยบาย อื่นๆ ทักษะความสามารถของบุคลากร ความครบครันของวิทยุสื่อสาร โครงสร้างองค์กรในการ จัดการปัญหาสาธารณภัยขนาดใหญ่ และกระบวนการทำงานขององค์กรในการจัดการปัญหาสา รณภัยขนาดใหญ่ ค่าเฉลี่ย 3.09

ลำดับที่ 3 ได้แก่ ความเพียงพอของบุคลากร วัฒนธรรมองค์กรในการจัดการปัญหาสา รณภัยขนาดใหญ่ บทบาทของผู้นำชุมชนในการรับมือกับปัญหาสาธารณภัยขนาดใหญ่ และ กิจกรรมของชุมชนในการรับมือกับปัญหาสาธารณภัยขนาดใหญ่ ค่าเฉลี่ย 3.00

ลำดับที่ 4 ความครบครันของยานพาหนะ ค่าเฉลี่ย 2.54

ลำดับที่ 5 ได้แก่ ความเพียงพอของงบประมาณ และการใช้งบประมาณอย่างมี ประสิทธิภาพ ค่าเฉลี่ย 2.18

ลำดับที่ 6 ความครบครันของเสื้อชูชีพ ค่าเฉลี่ย 2.09

ลำดับที่ 7 ความครบครันของเครื่องจักรกล ค่าเฉลี่ย 2.00

สำหรับภาพรวมในการจัดการปัญหาสาธารณภัยขนาดใหญ่ของราชการส่วนภูมิภาคใน เขตพื้นที่จังหวัดจันทบุรี มีความพร้อมปานกลาง ค่าเฉลี่ย 2.85

จากการสัมภาษณ์นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ สำนักงานป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัยจังหวัดจันทบุรี (บุญส่ง ศรีบุญชัย, สัมภาษณ์. 2559) พบว่า ปัญหาสาธารณภัย ขนาดใหญ่ในพื้นที่จังหวัดจันทบุรี เป็นภัยธรรมชาติ คือ อุทกภัยขนาดใหญ่ ซึ่งเกิดขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2542 เนื่องจากเกิดสภาวะฝนตกหนัก ปริมาณน้ำฝนวัดได้ 300 มิลลิเมตรต่อวัน ติดต่อกันหลาย วัน ทำให้เกิดปริมาณน้ำหลากวัดได้ 800 ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที ไหลลงสู่แม่น้ำจันทบุรี ซึ่งแม่น้ำ จันทบุรีในขณะนั้นสามารถรับน้ำได้ไม่เกินลูกบาศก์เมตรต่อวินาที ทำให้ปริมาณน้ำส่วนเกินไหล เข้าท่วมในเขตตัวเมืองจันทบุรี สร้างความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินของราษฎรและทางราชการ เป็นจำนวนมากในพื้นที่ตัวเมืองจันทบุรี ซึ่งเป็นพื้นที่เศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดจันทบุรี โดยมี ประชาชนได้รับความเดือดร้อน 85,000 คน จำนวน 20,000 ครัวเรือน ความเสียหายประมาณ

2,118.67 ล้านบาท จากเหตุการณ์ในครั้งนั้น จังหวัดจันทบุรีจึงได้รับพระมหากรุณาธิคุณจาก พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในเรื่องการป้องกันและบรรเทาอุทกภัยที่เกิดขึ้นเมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2551 ได้มีพระราชดำริกับนายสุเมธ ตันติเวชกุล ประธานกรรมการบริหารสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำและการเกษตร ณ พระตำหนักเปี่ยมสุข วังไกลกังวล จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ดังนี้ “พื้นที่จังหวัดจันทบุรี ระยอง และชลบุรี ว่าพื้นที่เขาอยู่ใกล้ชายหาด ฝนก็พอ แต่การจัดเก็บทำได้ยาก เนื่องจากพื้นที่จากเขาที่ลาดลงมาถึงชายฝั่งนั้น ทำให้น้ำไหลเร็ว เก็บไว้ลำบากน้ำมานองท่วมตามแนวถนน หากช่วงฤดูฝนระบายน้ำทิ้งทะเลแก้ปัญหาน้ำท่วมก็จะขาดน้ำในฤดูแล้ง” และทรงรับสั่ง “ให้ศึกษาหาแนวทางแก้ไขจัดการน้ำให้พอดี” และทรงย้ำเรื่องการประสานความร่วมมือกัน ซึ่งพระองค์ท่านให้แนวความคิดว่าต้องทำให้น้ำแยกออกไปก่อนเข้าเมืองจันทบุรี ด้วยเหตุนี้เองจึงได้เกิดโครงการบรรเทาอุทกภัยเมืองจันทบุรีอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี ขึ้น ดำเนินการโดยกรมชลประทาน ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติเปิดโครงการ เมื่อวันที่ 7 เมษายน 2552 ระยะเวลาดำเนินการ 6 ปี (ปีงบประมาณ 2552 - 2557) งบประมาณ 3,500 ล้านบาท โดยก่อสร้างคลองผันน้ำจากแม่น้ำจันทบุรีออกสู่ทะเล ซึ่งสามารถผันน้ำจากแม่น้ำจันทบุรีได้ประมาณ 300 ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที ลดผลกระทบน้ำเหนือที่จะไหลเข้าสู่เขตเศรษฐกิจเมืองจันทบุรี แก้ปัญหาน้ำท่วมในเขตเมือง รวมทั้งเป็นแหล่งกักเก็บน้ำบรรเทาปัญหาภัยแล้งแก่เกษตรกรในพื้นที่ ซึ่งปัจจุบันได้ดำเนินการก่อสร้างเสร็จแล้ว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ชื่อคลองผันน้ำอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โครงการบรรเทาอุทกภัยเมืองจันทบุรีอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี ว่า “คลองภักดีรำไพ” เป็นภาษาอังกฤษว่า “Bhakti Rambhai Canal”

สำหรับปัญหาสาธารณภัยที่เกิดขึ้นซ้ำซากในเขตพื้นที่จังหวัดจันทบุรีเป็นประจำทุกปีเป็นภัยธรรมชาติ คือ ภัยแล้ง ซึ่งจังหวัดจันทบุรีเป็นจังหวัดที่มีปริมาณน้ำฝนตกมากเป็นอันดับ 3 ของประเทศไทย ร่องลงมาจากจังหวัดตราด และจังหวัดระนอง ในรอบ 30-40 ปีที่ผ่านมา ส่วนแหล่งกักเก็บน้ำที่สำคัญในพื้นที่จังหวัดจันทบุรีโดยรวมมีความจุทั้งหมด 270 ล้านลูกบาศก์เมตร ได้แก่ เขื่อนพลวง เขื่อนคีรีธาร อ่างเก็บน้ำคลองพระพุทธร อ่างเก็บน้ำคลองบอน อ่างเก็บน้ำศาลทราย ฝ่ายท่ามะม้า และคลองวังโดนด แต่ความต้องการน้ำเพื่อใช้ในการเกษตรไม่ต่ำกว่า 1,000 ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี ประกอบกับ ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพภาคเกษตรกรรม ได้แก่ ทำสวนผลไม้ จึงมีความต้องการใช้น้ำเพื่อการเกษตรเป็นจำนวนมาก จะเห็นว่า จังหวัดจันทบุรี มีฝนตกปริมาณค่อนข้างมากแต่แหล่งกักเก็บน้ำมีจำนวนน้อย (บุญส่ง ศรีบุญชัย, สัมภาษณ์. 2559)

จากการสัมภาษณ์เจ้าพนักงานปกครองชำนาญการ กลุ่มงานความมั่นคง ที่ทำการปกครองจังหวัดจันทบุรี (จักรกฤษณ์ ฐนะนพรัตน์, สัมภาษณ์. 2559) ทำให้ทราบว่า ราชการส่วนภูมิภาคมีความพร้อมในการจัดการปัญหาสาธารณภัยขนาดใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากบุคลากรที่

รับผิดชอบงานด้านนี้ ได้แก่ ปลัดอำเภอ เจ้าหน้าที่ปกครอง สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (สมาชิก อส.) ต้องรับผิดชอบงานอื่นๆ ด้วย โดยเฉพาะสมาชิก อส. มิใช่เพียงพอ ประกอบกับ ไม่มีเครื่องมือ เครื่องจักรกล ได้แก่ รถดับเพลิง รถบรรทุกน้ำ ดังนั้น เมื่อเกิดสาธารณภัยขึ้น หน่วยงานแรกที่ต้อง ดำเนินการช่วยเหลือบรรเทาสาธารณภัยในเบื้องต้นคือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละพื้นที่ ขณะที่ราชการส่วนภูมิภาค ได้แก่ จังหวัดและอำเภอจะดำเนินการช่วยเหลือหลังจากเกิดสาธารณภัย ขึ้นแล้ว โดยคณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติจังหวัด/อำเภอ ในลักษณะให้ความ ช่วยเหลือความเสียหายที่เกิดขึ้น ซึ่งสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดมีวงเงินตรอง ราชการ แห่งละ 20,000,000 บาท อำเภอมีวงเงินตรองราชการ แห่งละไม่เกิน 500,000 บาท โดย สนับสนุนงบประมาณเป็นเงินตรองราชการให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละพื้นที่ ได้แก่ ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่นเครื่องสูบน้ำ ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงรถบรรทุกน้ำ ค่าความเสียหาย ด้านพืช และค่าอื่นๆ ตามระเบียบของทางราชการ ทั้งนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะขอรับความ ช่วยเหลือดังกล่าวต่อเมื่อมีงบประมาณไม่เพียงพอ ซึ่งการใช้จ่ายเงินตรองราชการ จังหวัดจะต้อง ประกาศเขตการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติก่อนจึงจะดำเนินการให้ความช่วยเหลือเป็นเงิน ตรองราชการได้ ต่างจากงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งสามารถดำเนินการให้ ความช่วยเหลือได้เลยโดยไม่ต้องมีประกาศเขตการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติจากจังหวัด แต่อย่างใด สำหรับการมีส่วนร่วมของหมู่บ้าน/ชุมชนในการจัดการปัญหาสาธารณภัยขนาดใหญ่ ประชาชนยังไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสังเกตการณ์ การเฝ้าระวัง การแจ้งเตือนภัย และการ วางแผนการอพยพ เมื่อเกิดอุทกภัยและสาธารณภัยอื่น ๆ ว่า เป็นหน้าที่ของประชาชนทุกคนใน หมู่บ้าน/ชุมชน โดยส่วนใหญ่จะมองว่าเป็นภาระของหน่วยงานราชการที่ต้องดูแลให้ความ ช่วยเหลือ

สรุป ราชการส่วนภูมิภาคมีความพร้อมปานกลางในการจัดการปัญหาสาธารณภัย ขนาดใหญ่ เนื่องจาก บุคลากรต้องรับผิดชอบงานหลายด้าน สมาชิก อส. มิใช่เพียงพอ และไม่มี เครื่องมือ เครื่องจักรกล ประกอบกับ ประชาชนยังไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสังเกตการณ์ การเฝ้าระวัง การแจ้งเตือนภัย และการวางแผนการอพยพ เมื่อเกิดอุทกภัยและสาธารณภัยอื่น ๆ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ยของกลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาจำแนกตามความพร้อมของราชการส่วนภูมิภาคในการจัดการปัญหาโรคระบาด

ความพร้อมในรายเรื่อง	μ	การตีความ	ลำดับที่
ความครบครันของสถานที่เฝ้าสังเกตอาการ (Quarantine)	3.18	มีความพร้อมปานกลาง	1
ความครบครันของวิทยุสื่อสาร	3.09	มีความพร้อมปานกลาง	2
การมีส่วนร่วมขององค์กร/กลุ่มของชุมชนในการรับมือกับปัญหาโรคระบาด	3.09	มีความพร้อมปานกลาง	2
บทบาทของผู้นำชุมชนในการรับมือกับปัญหาโรคระบาด	3.00	มีความพร้อมปานกลาง	3
โครงสร้างองค์กรในการจัดการปัญหาโรคระบาด	2.90	มีความพร้อมปานกลาง	4
กระบวนการทำงานขององค์กรในการจัดการปัญหาโรคระบาด	2.90	มีความพร้อมปานกลาง	4
วัฒนธรรมองค์กรในการจัดการปัญหาโรคระบาด	2.90	มีความพร้อมปานกลาง	4
กิจกรรมของชุมชนในการรับมือกับปัญหาโรคระบาด	2.90	มีความพร้อมปานกลาง	4
ความแน่นอนของแนวทางในการจัดการปัญหาโรคระบาด	2.81	มีความพร้อมปานกลาง	5
ความสอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เป็นจริง	2.81	มีความพร้อมปานกลาง	5
ความชัดเจนของแนวทางในการจัดการปัญหาโรคระบาด	2.63	มีความพร้อมปานกลาง	6
ความไม่ขัดแย้งกับนโยบายอื่นๆ	2.63	มีความพร้อมปานกลาง	6
ความครบครันของยานพาหนะ	2.54	มีความพร้อมน้อย	7
ความเพียงพอของบุคลากร	2.45	มีความพร้อมน้อย	8
อำนาจหน้าที่ประจำตำแหน่งของบุคลากร	2.45	มีความพร้อมน้อย	8
ทักษะความสามารถของบุคลากร	2.36	มีความพร้อมน้อย	9
ความครบครันของหน้ากากอนามัย	2.36	มีความพร้อมน้อย	9
ความครบครันของถุงมือ	2.18	มีความพร้อมน้อย	10

ความพร้อมในรายละเอียด	μ	การตีความ	ลำดับที่
การใช้งบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ	2.09	มีความพร้อมน้อย	11
ความเพียงพอของงบประมาณ	2.00	มีความพร้อมน้อย	12
ความครบครันของชุดป้องกันร่างกาย	2.00	มีความพร้อมน้อย	12
รวม	2.63	มีความพร้อมปานกลาง	

จากตารางที่ 11 พบว่า กลุ่มประชากรซึ่งเป็นราชการส่วนภูมิภาคในเขตพื้นที่จังหวัด จันทบุรี ได้แก่ ที่ทำการปกครองจังหวัด และที่ทำการปกครองอำเภอ มีความพร้อมในการจัดการ ปัญหาโรคระบาด โดยแยกเป็นความพร้อม จำนวน 21 ข้อ คิดค่าเฉลี่ยในการมีความพร้อมเรียง ตามลำดับได้ดังนี้

ลำดับที่ 1 ความครบครันของสถานที่เฝ้าสังเกตอาการ (Quarantine) ค่าเฉลี่ย 3.18

ลำดับที่ 2 ได้แก่ ความครบครันของวิทยุสื่อสาร และการมีส่วนร่วมขององค์กร/กลุ่มของ ชุมชนในการรับมือกับปัญหาโรคระบาด ค่าเฉลี่ย 3.09

ลำดับที่ 3 บทบาทของผู้นำชุมชนในการรับมือกับปัญหาโรคระบาด ค่าเฉลี่ย 3.00

ลำดับที่ 4 โครงสร้างองค์กรในการจัดการปัญหาโรคระบาด กระบวนการทำงานของ องค์กรในการจัดการปัญหาโรคระบาด วัฒนธรรมองค์กรในการจัดการปัญหาโรคระบาด และ กิจกรรมของชุมชนในการรับมือกับปัญหาโรคระบาด ค่าเฉลี่ย 2.90

ลำดับที่ 5 ได้แก่ ความแน่นอนของแนวทางในการจัดการปัญหาโรคระบาด และความ สอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เป็นจริง ค่าเฉลี่ย 2.81

ลำดับที่ 6 ได้แก่ ความชัดเจนของแนวทางในการจัดการปัญหาโรคระบาด และความไม่ ขัดแย้งกับนโยบายอื่นๆ ค่าเฉลี่ย 2.63

ลำดับที่ 7 ความครบครันของยานพาหนะ ค่าเฉลี่ย 2.54

ลำดับที่ 8 ได้แก่ ความเพียงพอของบุคลากร และอำนาจหน้าที่ประจำตำแหน่งของ บุคลากร ค่าเฉลี่ย 2.45

ลำดับที่ 9 ได้แก่ ทักษะความสามารถของบุคลากร และความครบครันของหน้ากาก ออนามัย ค่าเฉลี่ย 2.36

ลำดับที่ 10 ความครบครันของถุงมือ ค่าเฉลี่ย 2.18

ลำดับที่ 11 การใช้งบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ ค่าเฉลี่ย 2.09

ลำดับที่ 12 ได้แก่ ความเพียงพอของงบประมาณ และความครบครันของชุดป้องกัน ร่างกาย ค่าเฉลี่ย 2.00

สำหรับภาพรวมในการจัดการปัญหาโรคระบาดของราชการส่วนภูมิภาคในเขตพื้นที่ จังหวัดจันทบุรีมีความพร้อมปานกลาง ค่าเฉลี่ย 2.63

จากการสัมภาษณ์นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ หัวหน้ากลุ่มงานควบคุมโรค สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี (ประภา วัฒนชีพ. สัมภาษณ์. 2559) พบว่า ปัญหาโรคระบาดที่เคยเกิดขึ้นในเขตพื้นที่จังหวัดจันทบุรี เมื่อปี พ.ศ.2552 มีผู้ติดเชื้อไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 หรือ H5N1 จำนวน 1 ราย เป็นนักธุรกิจสาว อายุ 24 ปี ประกอบอาชีพค้าขายเครื่องสำอาง ไปรับเชื้อมาจากสถานบันเทิงแห่งหนึ่งในเขตอำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี ซึ่งรักษาตัวหายเป็นปกติ จากการพบผู้ติดเชื้อไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 หรือ H5N1 ในพื้นที่จังหวัดจันทบุรีนั้น ก่อให้เกิดความร่วมมือในการดำเนินการควบคุมป้องกันโรคจากภาคราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนต่างๆ และมีการฉีดวัคซีนป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 หรือ H5N1 จำนวน 27,000 คน ได้แก่ บุคลากรทางการแพทย์ และกลุ่มเสี่ยงต่าง ๆ คือ

1. หญิงตั้งครรภ์ที่อายุครรภ์มากกว่า 4 เดือนขึ้นไป

2. เด็กอายุ 6 เดือนถึง 2 ปี

3. ผู้ป่วยทุกกลุ่มอายุที่มีโรคเรื้อรังสำคัญ 7 โรค ได้แก่ โรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง หืด หัวใจ หลอดเลือดสมอง ไตวาย ผู้ป่วยมะเร็งได้รับยาเคมีบำบัด และเบาหวาน ผู้ที่อายุมากกว่า 65 ปี

ส่วนโรคระบาดที่มีโอกาสเกิดขึ้นในจังหวัดจันทบุรี คือ โรคไข้หวัดนก เนื่องจากเมื่อปี พ.ศ. 2558 มีรายงานพบผู้ติดเชื้อไข้หวัดนกที่ราชอาณาจักรกัมพูชา มีสัตว์ปีกที่สงสัยติดเชื้อ จำนวน 8,800 ตัว สัตว์ติดเชื้อและเสียชีวิตทั้งหมด 2,280 ตัว โดยพบใน 2 จังหวัด ของราชอาณาจักรกัมพูชา คือ จังหวัดเสียมเรียบ และจังหวัดพระตะบอง ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีชายแดนติดต่อกับจังหวัดจันทบุรี จึงมีโอกาสเสี่ยงที่จะเกิดการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดนก ซึ่งอาจมีการแพร่เชื้อมาสู่คนได้ เนื่องจากการติดต่อค้าขาย และการเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกยังคงมีอย่างต่อเนื่องบริเวณตามแนวชายแดน

สำหรับโรคระบาดที่ยังเป็นปัญหาสำคัญในพื้นที่จังหวัดจันทบุรี ได้แก่ โรคไข้เลือดออก ซึ่งระบาดตลอดปี ไม่ใช่เฉพาะช่วงฤดูฝนเท่านั้น ทั้งนี้ ในปี พ.ศ.2558 จังหวัดจันทบุรีมีผู้ป่วยโรคไข้เลือดออก จำนวน 2,210 คน เสียชีวิต 1 คน เป็นลำดับที่ 6 ของประเทศไทย โดยกลุ่มอายุที่พบมากที่สุดอยู่ระหว่าง 5 – 9 ปี รองลงมาคือ กลุ่มอายุ 10 -14 ปี และ 15 – 24 ปี ตามลำดับ (ประภา วัฒนชีพ. สัมภาษณ์. 2559)

จากการสัมภาษณ์เจ้าพนักงานปกครองชำนาญการ กลุ่มงานความมั่นคง ที่ทำการปกครองจังหวัดจันทบุรี (จักรกฤษณ์ ธนะนพรัตน์. สัมภาษณ์. 2559) ทำให้ทราบว่า ราชการส่วนภูมิภาคมีความพร้อมในการจัดการปัญหาโรคระบาดอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากบุคลากรที่รับผิดชอบงานด้านนี้ ได้แก่ ปลัดอำเภอ เจ้าหน้าที่ปกครอง สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (สมาชิก อส.) ต้อง

รับผิดชอบงานอื่น ๆ ด้วย โดยเฉพาะสมาชิก อส. มิใช่เพียงพอ ประกอบกับ ยังขาดทักษะความสามารถที่เพียงพอในการปฏิบัติงาน ซึ่งเจ้าภาพหลักเป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขในการจัดการปัญหาโรคระบาด โดยมีกลไกคือ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เฝ้าระวังเหตุการณ์และควบคุมโรคระบาดในหมู่บ้าน/ชุมชน โดยยังขาดการบูรณาการด้านข้อมูลร่วมกันระหว่างหน่วยงานหลักคือ หน่วยงานในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ได้แก่ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด/อำเภอ โรงพยาบาลประจำอำเภอ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล และหน่วยงานสนับสนุน ได้แก่ ที่ทำการปกครองจังหวัด/อำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ซึ่งหน่วยงานในสังกัดกรมการปกครอง ได้แก่ ที่ทำการปกครองจังหวัด และที่ทำการปกครองอำเภอไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณในการจัดการปัญหาโรคระบาดแต่อย่างใด สำหรับการมีส่วนร่วมของหมู่บ้าน/ชุมชนในการจัดการปัญหาโรคระบาดนั้น ประชาชนในพื้นที่ยังขาดความตระหนักในการจัดการปัญหาโรคระบาด ยกตัวอย่าง การแพร่ระบาดของโรคไข้เลือดออก ประชาชนในพื้นที่ไม่ให้ความร่วมมือกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย และยังขาดความตระหนักว่าเป็นหน้าที่ของประชาชนทุกคนในหมู่บ้าน/ชุมชนที่ต้องกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย โดยส่วนใหญ่จะมองว่าเป็นภาระของหน่วยงานราชการที่ต้องดูแลให้ความช่วยเหลือ โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดหาหมอกควันกำจัดยุงลายในพื้นที่ ทั้งนี้ เมื่อปี พ.ศ.2558 กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้จังหวัดแจ้งอำเภอเพื่อเตรียมความพร้อมรับมือกับโรคเมอร์ส (MERS) โดยจัดให้มีสถานที่เพื่อเฝ้าสังเกตอาการ (Quarantine) เมื่อพบผู้ป่วยหรือผู้สัมผัสโรคเมอร์ส (MERS) ในพื้นที่ ปรากฏว่าประชาชนในพื้นที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคเมอร์ส (MERS) และไม่ยินยอมให้จัดเตรียมสถานที่เพื่อเฝ้าสังเกตอาการ (Quarantine) ในพื้นที่ เพราะกลัวว่าถ้าพบผู้ป่วยหรือผู้สัมผัสโรคจะทำให้ประชาชนในพื้นที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคดังกล่าว

สรุป ราชการส่วนภูมิภาคมีความพร้อมปานกลางในการจัดการปัญหาโรคระบาด เนื่องจาก บุคลากรต้องรับผิดชอบงานหลายด้าน สมาชิก อส. มิใช่เพียงพอและยังขาดทักษะความสามารถที่เพียงพอในการปฏิบัติงาน สำหรับงบประมาณในด้านนี้ ที่ทำการปกครองจังหวัด/อำเภอไม่ได้รับการสนับสนุน เพราะหน่วยงานหลักคือ หน่วยงานในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข โดยขาดการบูรณาการด้านข้อมูลร่วมกันระหว่างหน่วยงานหลักและหน่วยงานสนับสนุน ทั้งนี้ ประชาชนในพื้นที่ยังขาดความตระหนักในการจัดการปัญหาโรคระบาด

ตอนที่ 4 ผลการศึกษาแนวทางในการเสริมสร้างความพร้อมของราชการส่วนภูมิภาค จังหวัดจันทบุรีในการจัดการความมั่นคงภายใต้ยุคความรูปแบบใหม่

จากการสัมภาษณ์เจ้าพนักงานปกครองชำนาญการ กลุ่มงานความมั่นคง ที่ทำการปกครอง จังหวัดจันทบุรี (จักรกฤษณ์ ชนชนพรัตน์, สัมภาษณ์, 2559) โดยใช้แบบสัมภาษณ์แนวทางการเสริมสร้างความพร้อมของราชการส่วนภูมิภาคจังหวัดจันทบุรีในการจัดการความมั่นคงภายใต้ยุคความรูปแบบใหม่ ลักษณะแสดงความคิดเห็นแบบปลายเปิด (Open Ended) ในแต่ละประเด็นปัญหาที่มีข้อค้นพบดังนี้

1. แนวทางการเสริมสร้างความพร้อมของราชการส่วนภูมิภาคจังหวัดจันทบุรีในการจัดการปัญหาเรื่องยาเสพติด

1.1 เสริมสร้างองค์ความรู้ให้กับบุคลากรที่ปฏิบัติงานของราชการส่วนภูมิภาค ดังต่อไปนี้

1.1.1 ทักษะด้านภาษาของคนต่างด้าว ได้แก่ ภาษากัมพูชา และภาษาคนต่างด้าวชาติอื่นทั้งด้านการพูดสื่อสาร การเขียน และการอ่านให้ครบถ้วนสามารถสื่อสารได้ เนื่องจากยาเสพติดในจังหวัดจันทบุรี ส่วนใหญ่ลักลอบนำเข้ามาจากแนวชายแดน

1.1.2 ความรู้ความสามารถในการใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดการบังคับใช้ที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

1.1.3 ความรู้ความเข้าใจในกระบวนการจัดการปัญหาเสพติด

1.2 จัดสรรจำนวนอัตรากำลังบุคลากรของราชการส่วนภูมิภาค ได้แก่ สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (สมาชิก อส.) ที่สนับสนุนการปฏิบัติงานด้านความมั่นคงให้เพียงพอเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน อาทิ การตรวจค้น การจับกุมผู้กระทำความผิดกฎหมาย

1.3 หน่วยงานหลักควรบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการบังคับใช้กฎหมายร่วมกันเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ยกตัวอย่าง การตรวจสถานบริการและร้านอาหารไอเกะ ฝ่ายปกครองควรบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ สถานีตำรวจภูธรในพื้นที่สรรพสามิตพื้นที่ วัฒนธรรมอำเภอ ซึ่งเป็นเจ้าภาพในการบังคับใช้กฎหมายแก่ผู้กระทำความผิด ได้แก่ พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ.2493 พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ.2551

1.4 สร้างจิตสำนึกและความตระหนักถึงปัญหาเสพติดให้กับประชาชนในพื้นที่ เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังและแจ้งข้อมูลข่าวสารให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1.5 พัฒนาเครือข่ายโดยรวบรวมกลุ่มอาสาสมัครที่มีในหมู่บ้าน/ชุมชน อาทิ คณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) ผู้ประสานพลังแผ่นดิน (25 ตาสัปปะรด) เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับพื้นที่ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากไม่มีใครรู้ปัญหาทั้งผู้เสพ/ผู้ค้ายาเสพติดได้ดีเท่ากับประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชน

1.6 พัฒนาศูนย์ข้อมูลข่าวสารของราชการ โดยบูรณาการฐานข้อมูลด้านความมั่นคงของส่วนราชการต่างๆ ให้เชื่อมโยงและถูกต้องตรงกัน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

1.7 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรสนับสนุนการติดตั้งกล้องวงจรปิด CCTV ในพื้นที่จุดเสี่ยง

2. แนวทางการเสริมสร้างความพร้อมของราชการส่วนภูมิภาคจังหวัดจันทบุรีในการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย

2.1 เสริมสร้างองค์ความรู้ให้กับบุคลากรที่ปฏิบัติงานของราชการส่วนภูมิภาคดังต่อไปนี้

2.1.1 ทักษะด้านภาษาของคนต่างด้าว ได้แก่ ภาษากัมพูชา และภาษาคนต่างด้าวชาติอื่นทั้งด้านการพูดสื่อสาร การเขียนและการอ่านให้ครบถ้วนสามารถสื่อสารได้ เนื่องจากในปัจจุบันรัฐบาลได้มีมาตรการผ่อนผันแรงงานต่างด้าว 3 สัญชาติ ได้แก่ พม่า ลาว และกัมพูชา

2.1.2 ความรู้ความสามารถในการใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดการบังคับใช้ที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

2.1.3 ความรู้ความเข้าใจในกระบวนการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย

2.2 จัดสรรจำนวนอัตรากำลังบุคลากรของราชการส่วนภูมิภาค ได้แก่ สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (สมาชิก อส.) ที่สนับสนุนการปฏิบัติงานด้านความมั่นคงให้เพียงพอเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน อาทิ การตรวจค้น การจับกุมผู้กระทำผิดกฎหมาย

2.3 หน่วยงานหลักควรบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการบังคับใช้กฎหมายร่วมกันเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ยกตัวอย่าง การตรวจสถานประกอบการที่มีการจ้างแรงงานต่างด้าวในแต่ละพื้นที่ ควรมีเจ้าหน้าที่ของสำนักงานจัดหางานจังหวัดไปร่วมตรวจกับฝ่ายปกครองและเจ้าหน้าที่ตำรวจด้วย เพื่อให้คำแนะนำและบังคับใช้กฎหมายได้ถูกต้อง

2.4 สร้างจิตสำนึกและความตระหนักถึงปัญหาแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายให้กับประชาชนในพื้นที่ โดยเฉพาะนายจ้างที่มีแรงงานต่างด้าว ให้นำแรงงานต่างด้าวมาขึ้นทะเบียนให้ถูกต้องตามกฎหมาย

2.5 พัฒนาเครือข่ายโดยรวมรวมกลุ่มอาสาสมัครที่มีในหมู่บ้าน/ชุมชน อาทิ คณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) อาสาสมัครแรงงานตำบล (อสร.) เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายในระดับพื้นที่ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชน จะรู้ปัญหาได้ดีที่สุดว่ายังมีแรงงานต่างด้าวที่ยังไม่ถูกกฎหมายทำงานในพื้นที่ ซึ่งหน่วยงานราชการจะมีข้อมูลเฉพาะที่ขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวเท่านั้น

2.6 พัฒนาศูนย์ข้อมูลข่าวสารของราชการ โดยบูรณาการฐานข้อมูลด้านความมั่นคงของส่วนราชการต่างๆ ให้เชื่อมโยงและถูกต้องตรงกัน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

3. แนวทางการเสริมสร้างความพร้อมของราชการส่วนภูมิภาคจังหวัดจันทบุรีในการจัดการปัญหาเรื่องการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

3.1 เสริมสร้างองค์ความรู้ให้กับบุคลากรที่ปฏิบัติงานของราชการส่วนภูมิภาคดังต่อไปนี้

3.1.1 ทักษะด้านภาษาของคนต่างด้าว ได้แก่ ภาษากัมพูชา และภาษาคนต่างด้าวชาติอื่นทั้งด้านการพูดสื่อสาร การเขียนและการอ่านให้ครบถ้วนสามารถสื่อสารได้ เนื่องจากจังหวัดจันทบุรีมีแนวเขตติดต่อกับชายแดน มีแนวโน้มในการลักลอบนำเข้า/ส่งออกไม้หวงห้าม

3.1.2 ความรู้ความสามารถในการใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดการบังคับใช้ที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

3.1.3 ความรู้ความเข้าใจในกระบวนการจัดการปัญหาการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

3.2 จัดสรรจำนวนอัตรากำลังบุคลากรของราชการส่วนภูมิภาค ได้แก่ สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (สมาชิก อส.) ที่สนับสนุนการปฏิบัติงานด้านความมั่นคงให้เพียงพอเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน อาทิ การตรวจค้น การจับกุมผู้กระทำความผิดกฎหมาย

3.3 หน่วยงานหลักควรบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการบังคับใช้กฎหมายร่วมกันเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ยกตัวอย่าง การปราบปรามการบุกรุกทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ส่วนใหญ่จะมีการเชื่อมโยงกลุ่มผู้มีอิทธิพล นักการเมืองท้องถิ่น นายทุนต่างชาติ รวมไปถึงเจ้าหน้าที่ของรัฐ ควรบูรณาการบังคับใช้กฎหมายร่วมกับหน่วยงานในพื้นที่ อาทิ ฝ่ายปกครอง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สถานีตำรวจภูธรในพื้นที่

3.4 สร้างจิตสำนึกและความตระหนักถึงปัญหาการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้กับประชาชนในพื้นที่ เพื่อไม่ให้บุกรุกเพิ่มเติมและตัดไม้ทำลายป่า รวมไปถึงการฟื้นฟูพื้นที่ที่ถูกบุกรุก

3.5 พัฒนาเครือข่ายโดยรวมรวมกลุ่มอาสาสมัครที่มีในหมู่บ้าน/ชุมชน อาทิ คณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) อาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน (ทสม.) เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระดับพื้นที่ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เนื่องจาก การดำเนินการโดยหน่วยงานภาครัฐเพียงอย่างเดียวไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ เพราะการทำความเข้าใจกับประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชนที่อาศัยอยู่ดั้งเดิมไม่ให้บุกรุกเพิ่มเติมและตัดไม้ทำลายป่า รวมไปถึงการฟื้นฟูพื้นที่ที่ถูกบุกรุกจึงต้องร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐ กลุ่มอาสาสมัคร และประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชน

3.6 พัฒนาศูนย์ข้อมูลข่าวสารของราชการ โดยบูรณาการฐานข้อมูลด้านความมั่นคงของส่วนราชการต่างๆ ให้เชื่อมโยงและถูกต้องตรงกัน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

4. แนวทางการเสริมสร้างความพร้อมของราชการส่วนภูมิภาคจังหวัดจันทบุรีในการจัดการปัญหาเรื่องสาธารณสุขขนาดใหญ่

4.1 เสริมสร้างองค์ความรู้ในกระบวนการจัดการปัญหาสาธารณสุขขนาดใหญ่ให้กับบุคลากรที่ปฏิบัติงานของราชการส่วนภูมิภาค

4.2 จัดสรรจำนวนอัตรากำลังบุคลากรของราชการส่วนภูมิภาค ได้แก่ สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (สมาชิก อส.) ที่สนับสนุนการปฏิบัติงานด้านความมั่นคงให้เพียงพอเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน อาทิ การช่วยเหลือบรรเทาสาธารณภัยเบื้องต้นเมื่อเกิดสาธารณภัย

4.3 สร้างจิตสำนึกและความตระหนักถึงปัญหาสาธารณสุขขนาดใหญ่ให้กับประชาชนในพื้นที่เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการสังเกตการณ์ การเฝ้าระวัง การแจ้งเตือนภัย และการวางแผนการอพยพเมื่อเกิดสาธารณภัย

4.4 พัฒนาเครือข่ายโดยรวมรวมกลุ่มอาสาสมัครที่มีในหมู่บ้าน/ชุมชน อาทิ คณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาสาธารณสุขขนาดใหญ่ในระดับพื้นที่ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ยกตัวอย่าง เมื่อเกิดสาธารณภัย ได้แก่ เหตุเพลิงไหม้ การช่วยเหลือทันทีที่เกิดเหตุ กลุ่มอาสาสมัครและประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชน ควรร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหาในเบื้องต้นไม่ควรรอความช่วยเหลือจากหน่วยงานของรัฐเพียงอย่างเดียว

4.5 พัฒนาศูนย์ข้อมูลข่าวสารของราชการ โดยบูรณาการฐานข้อมูลด้านความมั่นคงของส่วนราชการต่างๆ ให้เชื่อมโยงและถูกต้องตรงกัน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

5. แนวทางการเสริมสร้างความพร้อมของราชการส่วนภูมิภาคจังหวัดจันทบุรีในการจัดการปัญหาเรื่องโรคระบาด

5.1 เสริมสร้างองค์ความรู้ในกระบวนการจัดการปัญหาโรคระบาดให้กับบุคลากรที่ปฏิบัติงานของราชการส่วนภูมิภาค

5.2 จัดสรรจำนวนอัตรากำลังบุคลากรของราชการส่วนภูมิภาค ได้แก่ สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (สมาชิก อส.) ที่สนับสนุนการปฏิบัติงานด้านความมั่นคงให้เพียงพอเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน อาทิ ปฏิบัติงานร่วมกับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้กับประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชน เฝ้าระวังป้องกันและควบคุมโรคระบาด กรณีเมื่อเกิดการแพร่ระบาดของโรค

5.3 สร้างจิตสำนึกและความตระหนักถึงปัญหาโรคระบาดให้กับประชาชนในพื้นที่เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการป้องกันโรค อาทิ การกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย

5.4 พัฒนาเครือข่ายโดยรวมรวมกลุ่มอาสาสมัครที่มีในหมู่บ้าน/ชุมชน อาทิ คณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาโรคระบาดในระดับพื้นที่ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

5.5 พัฒนาศูนย์ข้อมูลข่าวสารของราชการ โดยบูรณาการฐานข้อมูลด้านความมั่นคงของส่วนราชการต่างๆ ให้เชื่อมโยงและถูกต้องตรงกัน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี